

STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND
EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ
**ACTUALIZARE PLAN
URBANISTIC GENERAL AL
COMUNEI COLȚI**

Beneficiar
Comuna Colți, Județ Buzău

Proiectant General
Vego Concept Engineering S.R.L.

FOAIE DE CAPĂT

Denumire proiect	Actualizare Plan Urbanistic General al comunei Colți
Beneficiar	Comuna Colți, Județul Buzău
Proiectant general	Vego Concept Engineering S.R.L.
Studiu	Studiu de fundamentare privind evoluția socio-demografică
Data elaborării	FEB 2026

COLECTIV DE ELABORARE

Specialist	Socio. Violeta PUȘCAȘU	
Project manager	Virgil PROFEANU	
Colectiv elaborare	Urb. Călin ALEXANDRESCU	
	Arh. Luiza TĂNASE	
	Urb. Bianca Raluca Ioana NEDEA	
	Urb. Alexandru Georgian CHIRIȚĂ	
	Urb. Diana Iulia STĂNCIULESCU	
	Urb. Andrei Cristian CIOCAN	
	Urb. Denisa SPIREA	
	Urb. Andreea Florentina CODREANU	
	Urb. Andrei Cristian ION	
	Urb. Ilona ALBULESCU	

Cuprins

14. EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ	6
1. INTRODUCERE: SCOP, OBIECTIVE ȘI METODOLOGIE.....	7
1.1. Scopul și Obiectivele Studiului în Contextul PUG	7
1.2. Cadrul Legislativ și Metodologia de Cercetare	8
1.3. Sursele de Date Utilizate și Limitele Analizei	10
2. ANALIZA EVOLUȚIEI DEMOGRAFICE ISTORICE	12
2.1. Evoluția Cantitativă a Populației la Recensăminte	12
2.2. Interpretarea Istorică a Tendințelor Demografice.....	14
3. STRUCTURA POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÂRSTĂ ȘI GEN	16
3.1. Piramida vârstelor și structura demografică	16
3.2. Structura pe gen și disparități	17
3.3. Indicatori derivați: Raportul de dependență și indicele de îmbătrânire	18
4. STRUCTURA ETNICĂ ȘI CONFESIONALĂ	20
4.1. Structura etnică și evoluția istorică a comunităților	20
4.2. Structura confesională și diversitatea culturală.....	21
5. DINAMICA NATURALĂ ȘI MIGRATORIE A POPULAȚIEI	23
5.1. Mișcarea Naturală a Populației: Natalitate și Mortalitate.....	23
5.2. Dinamica Migratorie: Plecări și Sosiri.....	25
5.3. Bilanțul Demografic Total și Implicații pentru Planificare.....	26
6. STRUCTURA POPULAȚIEI DUPĂ NIVELUL DE EDUCAȚIE	28
6.1. Structura educațională a populației și populația școlară	28
6.2. Corelația dintre nivelul de educație și ocupare	30
6.3. Implicații pentru Dezvoltare Economică și Politici PUG.....	31
7. POPULAȚIA ACTIVĂ ȘI STRUCTURA OCUPAȚIONALĂ.....	33
7.1. Populația activă versus populația inactivă.....	33
7.2. Structura pe sectoare economice	34
7.3. Statutul profesional și principalele ocupații.....	36
8. ANALIZA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI A FENOMENULUI DE ȘOMAJ	38
8.1. Rata Șomajului (estimată) și Grupurile Vulnerabile.....	38
8.2. Șomajul Structural și Corelarea cu Cererea de Forță de Muncă.....	39
9. DINAMICA FONDULUI LOCATIV ȘI A GOSPODĂRIILOR.....	42

9.1. Evoluția și Structura Gospodăriilor	42
9.2. Caracteristicile Fondului Locativ	44
10. CONDIȚII DE LOCUIRE ȘI ACCES LA UTILITĂȚI	46
10.1. Suprafața locuibilă și confortul spațial	46
10.2. Dotarea cu apă curentă și canalizare	47
10.3. Dotarea cu instalații sanitare și sistem de încălzire	48
11. DISTRIBUȚIA SPAȚIALĂ A POPULAȚIEI ȘI DENSITĂȚI.....	50
11.1. Distribuția teritorială a populației.....	50
11.2. Densitatea populației și modele de locuire	51
12. NAVETISMUL ȘI MOBILITATEA PENTRU MUNCĂ ȘI EDUCAȚIE	53
12.1. Navetismul pentru Muncă: Principali Poli de Atracție și Rute	53
12.2. Mobilitatea Educațională și Transportul Școlar.....	55
12.3. Bilanțul Navetismului și Definirea Ariei Funcționale	56
13. PROIECȚII DEMOGRAFICE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG	58
13.1. Metode de proiecție demografică	58
13.2. Scenarii de evoluție	60
13.3. Prognoza populației totale și a structurii pe vârste	61
14. DIAGNOSTIC SINTETIC ȘI DISFUNȚIONALITĂȚI.....	63
14.1. Analiza SWOT Socio-Demografică.....	63
14.2. Disfuncționalități Majore și Priorități de Intervenție	66
15. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PUG	68
15.1. Recomandări pentru Zonificare	68
15.2. Politici de Locuire.....	69
15.3. Necesarul de Echipamente Publice.....	70
15.4. Măsuri de Dezvoltare Demografică.....	71
16. FINALIZAREA PROCESULUI ITERATIV ȘI VALIDAREA DOCUMENTULUI FINAL	72
16.1. Sinteza Diagnosticului Socio-Demografic.....	72

14. EVOLUȚIA SOCIO-DEMOGRAFICĂ

Introducere

Structura și dinamica populației comunei Colți reprezintă fundamentul pentru prognozarea nevoilor viitoare de locuințe, servicii și infrastructură, fiind esențiale pentru alinierea dezvoltării spațiale la realitățile demografice locale. Prezentul studiu oferă o bază de date factuală pentru elaborarea Planului Urbanistic General (PUG), analizând variabile critice precum structura pe vârste și gen, dinamica naturală și migratorie, nivelul de educație și structura ocupațională.

Fundamentarea deciziilor strategice din PUG printr-o analiză riguroasă este scopul central al acestui demers. O clarificare a mandatului, a cadrului conceptual și normativ, a surselor de date și a metodologiei reprezintă primul pas obligatoriu către o analiză relevantă, capabilă să susțină o planificare urbanistică adaptată nevoilor reale ale comunității din Colți, o unitate administrativ-teritorială cu cod SIRUTA 46448, situată în regiunea de dezvoltare Sud-Est.

1. INTRODUCERE: SCOP, OBIECTIVE ȘI METODOLOGIE

Fundamentarea deciziilor de planificare spațială pe o înțelegere aprofundată a realităților socio-demografice este o necesitate absolută pentru Planul Urbanistic General (PUG) al comunei Colți. Riscul ca, în absența unei astfel de analize, propunerile de dezvoltare să fie inadecvate nevoilor reale ale populației, conducând la investiții ineficiente și la accentuarea disfuncționalităților existente, impune acestui studiu un rol strategic. Scopul său este de a furniza datele și interpretările necesare pentru a calibra orice propunere de zonificare, echipare edilitară sau reglementare urbanistică la profilul demografic actual și prognozat al comunei.

Aria de investigație se concentrează pe variabilele cu impact direct asupra organizării spațiului, grupate pe cinci obiective majore: A. analiza structurii demografice (distribuția pe grupe de vârstă și gen); B. evaluarea dinamicii populației (spor natural și migratoriu); C. caracterizarea capitalului uman (nivel de educație și structură ocupațională); D. înțelegerea modelelor de locuire (structura gospodăriilor și fondul locativ); E. cartografierea mobilității pentru muncă și educație. Fiecare obiectiv este conceput ca o componentă a unei viziuni integrate, menită să asigure că PUG-ul devine un instrument de dezvoltare adaptat specificului uman al locului, transformând un simplu portret statistic într-o bază de cunoaștere dinamică, capabilă să informeze decizii pe termen lung.

1.1. Scopul și Obiectivele Studiului în Contextul PUG

CONSTATARE FACTUALĂ: Deciziile de planificare spațială din cadrul PUG al comunei Colți, o unitate administrativ-teritorială cu patru sate componente (Aluniș, Colți, Colții de Jos, Muscelu Cărămănești), necesită o fundamentare riguroasă pe date socio-demografice actualizate pentru a fi relevante și eficiente.

PROBLEMĂ CLARĂ: În absența unei analize detaliate a structurii și dinamicii populației, există un risc major ca propunerile de dezvoltare (zonificare, infrastructură, servicii) să fie nealiniat cu nevoile reale ale comunității, generând investiții ineficiente și disfuncționalități pe termen lung. Spre exemplu, extinderea necontrolată a intravilanului într-o comunitate cu o populație în declin structural poate duce la costuri publice nesustenabile.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Acest studiu devine un document strategic esențial. Scopul său este de a furniza baza factuală pentru calibrarea tuturor propunerilor PUG la profilul demografic actual și prognozat. Orice reglementare urbanistică va trebui să fie justificată prin corelare directă cu concluziile acestei analize, de la dimensionarea rețelelor de utilități la localizarea echipamentelor publice.

Obiectivele specifice ale analizei sunt formulate pentru a răspunde la cinci întrebări critice pentru planificare, transformând datele brute în informație acționabilă:

1. **Analiza structurii demografice:** Care este distribuția populației pe grupe de vârstă și gen și ce necesar de servicii educaționale, sociale și de sănătate implică aceasta?
2. **Evaluarea dinamicii populației:** Care sunt tendințele de creștere sau descreștere determinate de sporul natural și migratoriu și cum trebuie calibrate scenariile de dezvoltare teritorială în funcție de acestea?
3. **Caracterizarea capitalului uman:** Care este nivelul de educație și structura ocupațională a forței de muncă și ce potențial de dezvoltare economică sau necesar de reconversie profesională indică acestea?
4. **Înțelegerea modelelor de locuire:** Care este structura gospodăriilor și starea fondului locativ și ce politici de locuire (reabilitare, modernizare, construcții noi) sunt necesare?
5. **Cartografierea mobilității:** Care sunt principalele fluxuri de navetism pentru muncă și educație și ce politici de transport și conectivitate sunt necesare pentru a le gestiona eficient?

Fiecare dintre aceste obiective este proiectat pentru a contribui la o viziune integrată, asigurând că PUG-ul se corelează cu alte documentații strategice, precum studiul economic sau analiza fondului construit. Înțelegerea procesului de îmbătrânire a populației, de exemplu, va fundamenta necesarul de servicii sociale și medicale, în timp ce analiza nivelului de educație va influența strategiile de dezvoltare economică. Demersul urmărește producerea unei baze de cunoaștere dinamice, nu a unui simplu portret statistic.

1.2. Cadrul Legislativ și Metodologia de Cercetare

CONSTATARE FACTUALĂ: Orice studiu de fundamentare pentru un PUG trebuie să se ancoreze într-un cadru legislativ precis și să urmeze o metodologie de cercetare riguroasă și transparentă pentru a fi valid.

PROBLEMĂ CLARĂ: Riscul ca, în lipsa acestor repere, analiza să devină subiectivă, iar concluziile să fie nefundamentate, făcând documentul inutilizabil în procesul de avizare și aprobare a documentației de urbanism, conform Legii nr. 350/2001.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este obligatorie stabilirea de la bun început a bazei legale a demersului și descrierea explicită a pașilor metodologici, asigurând reproductibilitatea și validitatea întregului studiu. Aceasta este o condiție de conformitate pentru PUG.

Cadrul legislativ principal este reprezentat de Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, completată de normele metodologice de aplicare și de legislația specifică domeniului demografiei și statisticii (Legea nr. 226/2009 privind organizarea statisticii oficiale).

Studiul se corelează, de asemenea, cu documente strategice de la nivel superior, precum Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Buzău și Strategia de Dezvoltare a Regiunii Sud-Est.

Metodologia de cercetare adoptată este una mixtă, combinând analiza cantitativă cu cea calitativă. {"Această abordare duală permite nu doar descrierea statistică a fenomenelor, ci și înțelegerea cauzelor, percepțiilor și aspirațiilor care stau în spatele cifrelor."} [paraphrase: Chelcea, Septimiu, „Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative”, Editura Economică, 2001, p. 55]. Pașii metodologici urmați sunt:

- a) Definirea indicatorilor de analiză: Selectarea a peste 50 de variabile socio-demografice relevante pentru planificarea spațială, de la structura pe vârste la dotarea locuințelor.
- b) Colectarea datelor: Utilizarea surselor primare (anchete sociologice, interviuri cu actori locali) și a surselor secundare (date statistice oficiale, documente administrative).
- c) Procesarea și validarea datelor: Curățarea, structurarea și verificarea coerenței informațiilor colectate din surse multiple, conform rangului de prioritate (INS > LOC > ONL > OTH).
- d) Analiza și interpretarea: Aplicarea metodelor statistice pentru analiza cantitativă și a analizei de conținut pentru datele calitative, pentru a extrage concluzii și a identifica tendințe.
- e) Sinteza diagnosticului: Formularea de proiecții demografice și recomandări strategice pentru PUG, ierarhizate pe priorități de intervenție.

Tip Document	Denumire	Emitent/Autor	An	Rol în Studiu
Lege	Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul	Parlamentul României	2001	Cadrul normativ general pentru PUG
Lege	Legea nr. 226/2009 privind organizarea și funcționarea statisticii oficiale	Parlamentul României	2009	Cadrul normativ pentru utilizarea datelor statistice
Plan Strategic	Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Buzău	Consiliul Județean Buzău	-	Document de referință la nivel județean
Strategie	Strategia de Dezvoltare a Regiunii Sud-Est	ADR Sud-Est	-	Cadrul strategic regional

Tabel 1 Principalele acte normative relevante și documente strategice de referință

1.3. Sursele de Date Utilizate și Limitele Analizei

CONSTATARE FACTUALĂ: Acuratețea și relevanța analizei socio-demografice depind direct de calitatea, actualitatea și granularitatea surselor de date.

PROBLEMĂ CLARĂ: Pentru o comună rurală precum Colți, disponibilitatea datelor statistice detaliate este limitată, impunând necesitatea de a triangula informații din multiple surse pentru a construi o imagine completă și credibilă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Studiul adoptă o strategie multi-sursă, combinând date oficiale cu cele colectate direct din comunitate, și recunoaște transparent limitele fiecărei surse pentru a stabili un cadru corect de interpretare. Propunerile PUG vor fi formulate prudent, ținând cont de aceste limitări.

Principalele surse de date utilizate în acest studiu, conform notei explicative, sunt:

- 1. Date statistice oficiale (Sursa INS):** Date de la Institutul Național de Statistică, provenite din recensămintele populației și locuințelor (RPL) și din cercetările anuale. Acestea reprezintă sursa cea mai fiabilă pentru indicatorii demografici de bază, având prioritate maximă (Rang 1).
- 2. Date administrative locale (Sursa LOC):** Informații furnizate de Primăria Comunei Colți, referitoare la registrul agricol, evidența populației, situația școlară și date din anchetele sociologice locale. Acestea au Rang 2 de prioritate.

3. **Date din surse online și publicații (Surse ONL/OTH):** Informații geospațiale de la ANCPI, date privind monumentele istorice (Lista Monumentelor Istorice), precum și date din monografiile locale sau studii academice relevante. Acestea au Rang 3 și 4.

Limitele analizei, recunoscute explicit pentru a asigura onestitatea epistemică, sunt determinate de următorii factori:

a) Decalajul temporal al datelor de recensământ: Ultimele date detaliate disponibile la nivel de UAT pot avea un decalaj de câțiva ani față de momentul elaborării studiului, fiind necesară actualizarea cu estimări.

b) Gradul de agregare a datelor anuale: Multe statistici anuale publicate de INS nu sunt disponibile la nivel de comună, ci doar la nivel județean sau regional, necesitând estimări.

c) Erori potențiale în datele de anchetă: Anchetele sociologice, deși esențiale pentru date calitative, pot fi supuse unor erori de eșantionare sau de răspuns care trebuie luate în considerare la interpretare.

Pentru a gestiona aceste limitări, se utilizează o abordare prudentă: valorile numerice exacte sunt prezentate doar acolo unde sursa este certă (TIERS: CERT/PROBABIL), iar în rest se utilizează estimări ancorate în date multiple. Toate sursele sunt citate corespunzător, asigurând o transparență totală a demersului analitic.

2. ANALIZA EVOLUȚIEI DEMOGRAFICE ISTORICE

CONSTATARE FACTUALĂ: Dinamica populației comunei Colți, reconstituită pe baza datelor de recensământ, relevă o traiectorie non-liniară, marcată de o creștere lentă până la un maxim istoric de 3.511 locuitori în 1948, urmată de un declin structural care s-a accelerat post-1989, ducând la o scădere totală de 46,8% până în 2021.

PROBLEMĂ CLARĂ: Înțelegerea prezentului demografic și fundamentarea proiecțiilor viitoare sunt imposibile fără o analiză aprofundată a acestui parcurs istoric, care a modelat structura actuală a comunității, în special fenomenul de îmbătrânire și depopulare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Analiza evoluției numerice a populației în context istoric este un instrument de diagnoză esențial pentru calibrarea politicilor de dezvoltare propuse prin PUG. Orice propunere de extindere a intravilanului trebuie să fie justificată în contextul acestui declin structural, pentru a asigura o planificare urbanistică realistă și responsabilă, ancorată în tendințele pe termen lung.

2.1. Evoluția Cantitativă a Populației la Recensăminte

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza datelor de la recensăminte indică trei etape demografice distincte pentru comuna Colți: o perioadă de creștere lentă până la mijlocul secolului XX; un platou urmat de un declin moderat în perioada industrializării socialiste (1948-1989); un declin accelerat în perioada post-1989, cu o rată de -14,8% în ultimul deceniu intercensitar.

PROBLEMĂ CLARĂ: Reconstituirea unei serii de date statistice perfect comparabile pe o perioadă de peste 100 de ani la nivelul unei comune rurale este extrem de dificilă, din cauza schimbărilor metodologice ale recensămintelor și a reorganizărilor administrative.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Analiza cantitativă se concentrează pe validarea tendințelor generale și pe ordinele de mărime ale fluctuațiilor, nu pe precizia absolută a cifrelor. Această abordare prudentă asigură că PUG-ul se va baza pe o înțelegere corectă a tendințelor structurale de declin, descurajând extinderile de intravilan nefundamentate pe o cerere reală.

Prima perioadă, antebelică și interbelică, este caracterizată de o creștere demografică organică, specifică unei societăți rurale tradiționale, cu o economie bazată pe agricultură și creșterea animalelor. Populația comunei a atins un maxim istoric în 1948, cu 3.511 locuitori, conform datelor de recensământ.

Anul	Populație	Variație Intercensitară (%)
1930	3.250	-
1948	3.511	+8,0%
1966	3.324	-5,3%
1977	2.946	-11,4%
1992	2.650	-10,0%
2002	2.451	-7,5%
2011	2.193	-10,5%
2021	1.868	-14,8%

Tabel 2 Evoluția populației în perioada 1930 - 2021

Varga E. Árpád, „Statistică recensăminte după limba maternă, respectiv naționalitate”, surse diverse agregate

A doua perioadă, corespunzătoare regimului comunist, este marcată de politici de industrializare forțată și urbanizare. Zonele rurale montane și izolate, precum Colți, au început să experimenteze un exod al populației tinere către noile centre industriale (Buzău, Pătârlagele, Nehoiu). Acest fenomen, cunoscut ca migrație rural-urban, a dus la un declin constant, dar moderat, temperat parțial de politicile pronataliste, dar insuficient pentru a anula efectele structurale ale migrației forței de muncă.

A treia perioadă, cea post-decembristă, este caracterizată de un declin demografic accelerat. Prăbușirea structurilor economice socialiste, libertatea de mișcare și atractivitatea continuă a centrelor urbane au accentuat procesul de depopulare. Populația la ultimul recensământ validat, în 2021, a ajuns la 1.868 de locuitori, reprezentând o scădere de 46,8% față de maximum istoric din 1948. Compararea cu media județului Buzău și a regiunii Sud-Est arată că declinul în comuna Colți este mai pronunțat, un specific al zonelor rurale montane, mai puțin accesibile și cu oportunități economice limitate, confirmând o vulnerabilitate demografică acută.

2.2. Interpretarea Istorică a Tendințelor Demografice

CONSTATARE FACTUALĂ: Curba evoluției demografice a comunei Colți nu este un fenomen abstract, ci rezultanta directă a unor procese istorice majore care au transformat societatea românească, în special prin "dezincrustarea" economiei de structurile sociale tradiționale.

PROBLEMĂ CLARĂ: O simplă prezentare a datelor statistice este insuficientă. Este necesară o interpretare calitativă care să lege fluctuațiile demografice de cauzele lor structurale: economice, sociale sau politice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Înțelegerea mecanismelor istorice permite PUG-ului să formuleze strategii de dezvoltare realiste. Dacă declinul este cauzat de factori structurali de lungă durată, soluțiile urbanistice trebuie să vizeze o reconversie economică și funcțională a teritoriului, nu măsuri paleative.

Perioada de creștere lentă, până la mijlocul secolului XX, corespunde unei societăți rurale tradiționale, în care economia locală (creșterea animalelor, pomicultură, exploatarea resurselor locale) putea susține o populație relativ stabilă. Acest model a fost întrerupt de instaurarea regimului comunist. Modernizarea forțată a adus electrificarea și un acces mai bun la educație, dar colectivizarea și industrializarea socialistă au subminat fundamentul demografic al comunei. Crearea de mari platforme industriale în orașele din apropiere a funcționat ca un magnet pentru forța de muncă tânără, într-un proces deliberat de migrație rural-urban. {"Acest proces poate fi interpretat ca o formă de 'dezincrustare' a muncii de comunitatea locală, transformând locuitorii în forță de muncă mobilă, o 'marfă fictivă' în sensul lui Polanyi."} [paraphrase: Polanyi, Karl, „The Great Transformation”, Beacon Press, 2001, pp. 71-80]. Comuna Colți a devenit un rezervor de forță de muncă, pierzând constant segmentul cel mai dinamic al populației.

Perioada post-1989 a accelerat aceste tendințe. Prăbușirea industriei socialiste a lăsat fără locuri de muncă mulți navetiști, iar libertatea de mișcare a deschis calea migrației internaționale. Tinerii din Colți, confrunțați cu lipsa de perspective, au plecat masiv spre țări precum Italia și Spania, adesea pentru munci permanente. Spre deosebire de migrația internă din perioada comunistă, migrația externă are un caracter mult mai definitiv și reduce șansele de revenire. În paralel, economia locală nu a reușit să se restructureze: agricultura a rămas la nivel de subzistență, iar potențialul turistic imens nu a fost valorificat la scară largă din cauza lipsei de investiții, a infrastructurii precare și a unei viziuni strategice.

Astfel, declinul demografic accelerat de după 1990 este consecința logică a unor vulnerabilități structurale acumulate. Înțelegerea acestei traiectorii istorice este esențială. {"Orice teorie socială

este o reflecție critică a problemelor sociale ale epocii în care a fost creată."} [paraphrase: Stahl, Henri H., „Gânditori și curente de istorie socială românească”, 1998, p. 8]. Simpla creare de locuri de muncă nu este suficientă; este necesară o strategie complexă de revitalizare, care să includă îmbunătățirea infrastructurii, creșterea calității serviciilor, sprijinirea antreprenoriatului local și valorificarea identității culturale. PUG-ul este instrumentul care poate integra aceste direcții într-o viziune spațială coerentă, creând premisele pentru o posibilă inversare a acestor tendințe istorice negative.

. STRUCTURA POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÂRSTĂ ȘI GEN

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura demografică a comunei Colți, componenta cea mai stabilă și predictibilă a resursei umane, este marcată de un proces avansat de îmbătrânire, cu o pondere a populației de peste 65 de ani de 45%, și de un dezechilibru între sexe la vârste înaintate.

PROBLEMĂ CLARĂ: Această structură decodifică nevoi prezente și viitoare ale comunității care sunt fundamental diferite de cele ale unei populații tinere și în creștere, generând o presiune majoră asupra serviciilor sociale și de sănătate și limitând potențialul de dezvoltare economică.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Analiza detaliată a structurii pe vârste și gen devine un pilon fundamental în elaborarea Planului Urbanistic General. Orice strategie de dezvoltare locală trebuie să pornească de la această realitate, iar PUG-ul trebuie să formuleze politici urbanistice proactive, capabile să anticipeze și să gestioneze cerințele specifice pentru servicii, locuire și infrastructură, adaptate unei populații în scădere și îmbătrânite.

3.1. Piramida vârstelor și structura demografică

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura demografică a comunei Colți indică un profil specific zonelor rurale montane, caracterizat printr-o pondere foarte ridicată a populației vârstnice (45%). Piramida vârstelor are o formă de tip „urnă”, cu o bază îngustă, reprezentând contingentele reduse de tineri (12%), și o lărgire semnificativă la nivelul grupelor de vârstă de peste 60 de ani.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fenomenul de îmbătrânire demografică este accentuat, cu multiple consecințe asupra sustenabilității pe termen lung a comunității: o populație activă în scădere (43%) trebuie să susțină o populație dependentă (tineri și, mai ales, vârstnici) în creștere.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să planifice prioritar servicii și infrastructuri adaptate unei populații majoritar vârstnice. Simultan, trebuie integrate măsuri care să contracareze depopularea și să sporească atractivitatea comunei pentru populația tânără, pentru a asigura reziliența comunității.

Analiza detaliată a grupelor de vârstă relevă mai multe aspecte critice. Ponderea populației tinere (0-14 ani) de 12,0% este sub media națională (16,1%), indicând o natalitate redusă și un potențial demografic limitat pe termen lung, ceea ce pune sub semnul întrebării viabilitatea infrastructurii școlare. Populația adultă (15-64 de ani), segmentul activ economic, este de doar 43,0%, mult sub media națională de 64,2%, fiind supusă unui proces continuu de migrație către centrele urbane, în special în rândul segmentului 20-40 de ani. Cel mai alarmant este faptul că populația vârstnică (65 de ani și peste) atinge o valoare de 45,0%, depășind cu mult pragul critic de îmbătrânire severă și fiind de peste două ori mai mare decât media națională (19,7%). Acest fenomen este mai accentuat

în satele izolate ale comunei, precum Muscelu Cărămănești sau Aluniș, unde accesul la servicii medicale și sociale este, de asemenea, mai dificil.

Grupa de vârstă	Populație Colți (%)	Județul Buzău (%)	Național (%)
0-14 ani	12,0	14,5	16,1
15-64 ani	43,0	62,3	64,2
65+ ani	45,0	23,2	19,7

Tabel 3 Grupa de vârstă

Date agregate din INSSE (RPL 2021) și Ancheta sociologică Colți 2025

Implicațiile pentru planificarea urbanistică sunt multiple și necesită o abordare strategică. Este necesară evaluarea oportunității de a dezvolta servicii dedicate vârstnicilor, precum centre de zi, servicii de îngrijire la domiciliu sau locuințe protejate. Simultan, pentru a atrage tinerii, PUG-ul trebuie să creeze condiții favorabile prin facilitarea accesului la terenuri pentru construcția de locuințe, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale locale și îmbunătățirea conectivității (transport, internet de mare viteză). Forma piramidei vârstelor avertizează asupra provocărilor pe termen lung, impunând ca orice strategie de dezvoltare teritorială să pornească de la această realitate demografică și să propună soluții care să asigure reziliența și coeziunea socială a comunității.

3.2. Structura pe gen și disparități

CONSTATARE FACTUALĂ: Deși la nivelul întregii populații există un echilibru relativ între sexe, o analiză detaliată pe grupe de vârstă relevă disparități semnificative, în special un excedent considerabil de femei în rândul populației de peste 65 de ani.

PROBLEMĂ CLARĂ: Supra-feminizarea populației vârstnice, cauzată de speranța de viață mai ridicată a femeilor, duce la o creștere a numărului de gospodării unipersonale formate din femei vârstnice singure (aproape o treime din totalul gospodăriilor), care sunt adesea mai vulnerabile din punct de vedere economic și social. {"Această izolare socială, în special în comunitățile rurale cu legături slabe, poate crește riscurile asociate cu ceea ce Durkheim numea 'sinucidere egoistă', rezultată dintr-o integrare socială insuficientă."} [paraphrase: Durkheim, Émile, „Suicide: A study in sociology”, Routledge, 2002, pp. 105-107].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ia în considerare existența acestui grup vulnerabil numeros, propunând politici de locuire adaptate și dezvoltând servicii de sprijin

specifice. Proiectarea spațiilor publice și a locuințelor trebuie să prioritizeze siguranța și accesibilitatea pentru persoanele vârstnice care trăiesc singure.

La naștere și în rândul populației tinere (0-14 ani), se înregistrează un ușor excedent de populație masculină, o constantă demografică observată la nivel global. La nivelul populației adulte (15-64 de ani), raportul dintre sexe tinde să se echilibreze, însă este influențat de migrația selectivă pe gen. Datele din anchetele sociologice indică o tendință de plecare mai accentuată a tinerelor femei spre mediul urban pentru studii sau locuri de muncă în sectorul serviciilor, ceea ce poate duce la un ușor excedent masculin în anumite grupe de vârstă active.

Disparitatea cea mai evidentă apare la grupele de vârstă de peste 65 de ani, unde indicii de masculinitate (numărul de bărbați la 100 de femei) scade sub 80. Acest fenomen are implicații sociale profunde și necesită răspunsuri specifice din partea administrației locale și a politicilor urbanistice. Politicile de locuire propuse prin PUG ar trebui să exploreze soluții precum locuințele comunitare pentru seniori sau programe de sprijin pentru reabilitarea locuințelor existente, pentru a le adapta nevoilor persoanelor vârstnice. De asemenea, dezvoltarea economică locală ar trebui să încurajeze crearea de locuri de muncă atractive atât pentru bărbați, cât și pentru femei, pentru a contracara migrația selectivă și pentru a reechilibra pe termen lung structura pe gen a populației active.

3.3. Indicatori derivați: Raportul de dependență și indicii de îmbătrânire

CONSTATARE FACTUALĂ: Indicatorii demografici derivați confirmă o presiune economică și socială considerabilă asupra comunității. Raportul de dependență total este de 132,5%, iar indicii de îmbătrânire este de 375,0, valori care depășesc cu mult pragurile critice și mediile naționale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Sarcina economică purtată de segmentul activ al populației (43%), care trebuie să susțină un număr disproporționat de mare de persoane inactive (în special vârstnici), este nesustenabilă pe termen lung.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să fundamenteze dezvoltarea economică și politicile fiscale locale pe această realitate structurală. Este obligatoriu să se propună măsuri de diversificare economică pentru a crește baza de impozitare și pentru a asigura sustenabilitatea serviciilor publice, altfel comuna riscă un colaps al sistemului de asistență socială și de sănătate.

Raportul de dependență, calculat ca raportul dintre populația inactivă (sub 15 ani și peste 65 de ani) și populația activă (15-64 de ani), atinge o valoare alarmantă de 132,5%, de peste două ori mai

mare decât media națională (55,8%). O defalcare a acestuia arată că principala componentă este dependența vârstnicilor (104,6%), nu a tinerilor (27,9%). Această situație este tipică comunităților cu natalitate redusă și emigrare masivă a tinerilor.

Indicele de îmbătrânire demografică, calculat ca numărul de persoane vârstnice (65+) la 100 de persoane tinere (0-14 ani), confirmă diagnosticul cu o valoare de 375,0. Acest indicator arată că numărul vârstnicilor îl depășește de aproape patru ori pe cel al tinerilor, semnalând un proces de îmbătrânire demografică avansată și, posibil, ireversibilă pe termen scurt fără intervenții majore de atragere a populației tinere.

Indicator	Comuna Colți	Județul Buzău	Național
Raport de dependență total (%)	132,5	60,5	55,8
- dependența tinerilor (%)	27,9	23,3	25,1
- dependența vârstnicilor (%)	104,6	37,2	30,7
Indice de îmbătrânire	375,0	159,7	122,1

Tabel 4 Indicatori demografici

Calculare bazate pe date INSSE și Ancheta sociologică Colți 2025

Acești indicatori trebuie să fundamenteze orice propunere de dezvoltare teritorială. Un raport de dependență dominat de vârstnici descurajează investițiile bazate pe o forță de muncă numeroasă, dar poate crea oportunități în domeniul serviciilor de îngrijire sau al turismului pentru seniori. Prin urmare, reglementările urbanistice propuse prin PUG trebuie să fie flexibile și să permită dezvoltarea unor funcțiuni adaptate acestui profil demografic, cum ar fi reconversia unor clădiri în centre pentru seniori sau facilitarea construirii de unități locative mai mici, accesibile, în zone precum KILO_CAROUL [X05, Y07], aproape de serviciile centrale.

4. STRUCTURA ETNICĂ ȘI CONFESIONALĂ

CONSTATARE FACTUALĂ: Datele statistice oficiale relevă o omogenitate etnică și confesională pronunțată a populației comunei Colți, cu o majoritate de 98,23% declarată de naționalitate română și peste 98% de religie creștin-ortodoxă.

PROBLEMĂ CLARĂ: În acest context, provocarea nu este gestionarea conflictelor interetnice, ci înțelegerea modului în care această omogenitate a modelat identitatea culturală locală, alături de identificarea nevoilor specifice ale comunităților minoritare, chiar dacă numeric reduse, și, mai ales, protejarea patrimoniului istoric multi-etnic.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Planul Urbanistic General trebuie să se concentreze pe protejarea și valorificarea patrimoniului cultural asociat structurii etno-confesionale dominante (lăcașuri de cult ortodoxe), fără a ignora drepturile minorităților și, în mod crucial, urmele istorice ale diversității, cum ar fi siturile arheologice care atestă o locuire anterioară structurii actuale. Orice reglementare privind patrimoniul trebuie să fie incluzivă și fundamentată istoric.

4.1. Structura etnică și evoluția istorică a comunităților

CONSTATARE FACTUALĂ: Populația comunei Colți este formată în proporție de 98,23% din persoane de etnie română (1.835 de persoane dintr-un total de 1.868), conform datelor statistice oficiale, ceea ce plasează comuna în categoria unităților administrativ-teritoriale cu un grad foarte ridicat de omogenitate etnică.

PROBLEMĂ CLARĂ: O astfel de omogenitate poate masca o istorie a diversității și poate duce la neglijarea patrimoniului cultural al comunităților minoritare care au existat în trecut pe acest teritoriu. Analiza trebuie să depășească fotografia statică a prezentului pentru a fundamenta corect politicile de protecție.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Implicația directă pentru PUG este că, deși nu sunt necesare politici urbanistice specifice pentru comunități minoritare numeroase, trebuie asigurată protecția oricăror elemente de patrimoniu cultural (clădiri, monumente, cimitire) asociate cu istoria acestor grupuri. O atenție specială trebuie acordată siturilor arheologice, care transcend etniile moderne și necesită un regim de protecție strict.

Prezența unui sit arheologic de importanță națională precum Necropola Monteoru de la Colți - "Vârful Bâi" (cod LMI BZ-I-s-B-O2218), datând din Epoca Bronzului, atestă o istorie profundă a locuirii în acest spațiu, care precede structura etnică actuală și impune un regim de protecție strict în PUG. Analiza arhivelor locale este necesară pentru a identifica dacă au existat în trecut comunități de alte etnii care au lăsat urme în toponimie sau în fondul construit. Datele statistice

detaliate privind alte etnii declarate la recensământ arată o prezență numeric redusă, de 5 persoane (0,27%), sub pragul de relevanță statistică pentru politici dedicate, dar importantă din punct de vedere istoric și cultural.

Structura Etnică	Populație (Număr)	Procent (%)
Români	1.835	98,23
Altă etnie	5	0,27
Etnie nedeclarată	28	1,50
Total	1.868	100,00

Tabel 5 Structura etnică

Din punct de vedere sociologic, o omogenitate etnică ridicată poate conduce la o coeziune socială puternică și la păstrarea unor tradiții specifice. PUG-ul poate contribui indirect la promovarea unui climat de incluziune prin crearea unor spații publice deschise tuturor și prin susținerea evenimentelor culturale care reflectă o deschidere către alte culturi. Analiza istorică a evoluției etnice este esențială. Datele din recensăminte interbelice sau din secolul al XIX-lea ar putea arăta o structură etnică mai diversă în trecut, care s-a omogenizat treptat din cauza unor procese precum migrația selectivă, politicile de asimilare sau schimbările economice. Înțelegerea acestor procese este importantă pentru o imagine completă a identității locale. În absența unor comunități minoritare semnificative, PUG-ul trebuie să se concentreze pe conservarea și punerea în valoare a elementelor care definesc identitatea culturală românească majoritară, dar cu o atenție sporită la orice urmă a diversității istorice, asigurând o planificare echilibrată.

4.2. Structura confesională și diversitatea culturală

CONSTATARE FACTUALĂ: Aderența cvasitotală a populației la religia creștin-ortodoxă, într-un procent de peste 98%, este constatarea dominantă privind structura confesională a comunei Colți.

PROBLEMĂ CLARĂ: Problema care se conturează nu este una de conflict inter-confesional, ci de asigurare a libertății religioase și de recunoaștere a patrimoniului cultural excepțional legat de cultul majoritar, fără a neglija eventualele urme ale altor culte.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Consecința principală pentru PUG este necesitatea de a proteja și reglementa corespunzător zonele de protecție pentru lăcașurile de cult ortodoxe, care reprezintă repere identitare și spirituale majore, precum Ansamblul rupestru de la Aluniș (cod LMI

BZ-II-a-A-02352), un monument de valoare națională excepțională. Simultan, PUG trebuie să prevadă un cadru legal care să permită, la cerere, autorizarea construirii de lăcașuri de cult pentru alte confesiuni.

Ansamblul rupestru de la Aluniș, incluzând Biserica rupestră "Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul" și chilii datând din secolul al XVI-lea, atestă o tradiție spirituală profundă în zonă și este localizat în KILO_CAROUL [X04, Y08]. Protejarea acestui sit este o prioritate absolută, iar RLU trebuie să instituie o zonă de protecție adecvată, cu restricții clare de construire. Analiza datelor de recensământ poate releva prezența unor comunități minoritare (creștin-advențiști, penticostali etc.), chiar dacă numărul de aderenți este foarte mic. Este important de verificat dacă aceste comunități au deja lăcașuri de cult; dacă există, acestea trebuie identificate în planșele PUG și trebuie să beneficieze de aceleași reguli de protecție.

Diversitatea culturală, chiar în contextul omogenității confesionale, poate fi explorată prin analiza tradițiilor locale. PUG-ul poate sprijini această diversitate prin protejarea locurilor cu semnificație culturală sau spirituală, altele decât bisericile (troițe, fântâni cu istoric). O atenție deosebită trebuie acordată Ansamblului muzeului de chihlimbar din Colți (cod LMI BZ-II-m-A-01799), care, deși nu este un obiectiv religios, reprezintă un pilon al identității culturale locale, a cărui zonă de protecție trebuie reglementată cu strictețe în PUG. Evoluția istorică a structurii confesionale poate oferi, de asemenea, perspective valoroase. Documentele de arhivă ar putea indica prezența în trecut a altor comunități religioase. Deși comuna Colți se prezintă ca o comunitate predominant omogenă, o planificare urbanistică responsabilă trebuie să fie pregătită să gestioneze diversitatea, să protejeze patrimoniul în integralitatea sa și să asigure un cadru de dezvoltare echitabil pentru toți locuitorii, pregătind terenul pentru analiza dinamicii populației.

5. DINAMICA NATURALĂ ȘI MIGRATORIE A POPULAȚIEI

CONSTATARE FACTUALĂ: Dinamica populației comunei Colți este definită de un declin demografic structural, alimentat de două forțe convergente: un spor natural negativ, persistent de peste un deceniu, și un spor migratoriu net negativ, care accentuează exodul populației tinere.

PROBLEMĂ CLARĂ: Dubla presiune a depopulării erodează capitalul uman, reduce baza fiscală și pune în pericol sustenabilitatea pe termen lung a serviciilor publice și a comunității în ansamblu.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Planul Urbanistic General trebuie să se fundamenteze pe o realitate demografică contractivă. Orice propunere de dezvoltare trebuie să fie orientată spre măsuri de stabilizare și revitalizare, adaptate unei populații în scădere și îmbătrânite, nu pe modele de creștere specifice zonelor urbane.

Analiza descompune evoluția totală a populației în cele două motoare principale care o determină: mișcarea naturală (diferența dintre nașteri și decese), care reflectă vitalitatea internă, și mișcarea migratorie (diferența dintre sosiri și plecări), care reflectă atractivitatea externă. Înțelegerea ponderii și a mecanismelor fiecărei componente este crucială pentru formularea unor politici publice eficiente. Metodologia se bazează pe analiza datelor statistice disponibile și pe interpretarea acestora în contextul socio-economic al comunei Colți, pentru a contura o imagine completă a viitorului demografic.

5.1. Mișcarea Naturală a Populației: Natalitate și Mortalitate

CONSTATARE FACTUALĂ: Mișcarea naturală a populației în comuna Colți este caracterizată de un spor natural negativ persistent, confirmând un deficit demografic structural.

PROBLEMĂ CLARĂ: Decalajul dintre o rată a mortalității ridicată, specifică unei populații îmbătrânite (45% peste 65 de ani), și o rată a natalității scăzută, determinată de exodul populației tinere, generează o presiune constantă spre scăderea numărului total de locuitori, independent de orice alt factor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ia în considerare scenarii de dezvoltare adaptate unei resurse umane în continuă diminuare. Politicile urbanistice trebuie să prioritizeze crearea unui mediu de locuire atractiv, care să poată reține și atrage familiile tinere, singura pârgie de redresare pe termen lung a natalității.

Natalitatea înregistrează un nivel redus, cu o rată brută de 7,2‰, inferioară mediilor naționale (9,3‰), o situație determinată de trei factori principali:

- 1. Constrângerea structurală:** Ponderea redusă a contingentelor de femei de vârstă fertilă (15-49 de ani) limitează natural potențialul de reproducere.
- 2. Migrația tinerilor:** Exodul tinerilor cu nivel de educație mediu și superior către centrele urbane reduce și mai mult baza demografică activă.
- 3. Schimbarea modelelor familiale:** Amânarea vârstei la prima naștere și reducerea numărului mediu de copii pe familie sunt tendințe vizibile și în mediul rural.

Indicator	Comuna Colți	Județul Buzău	Regiunea Sud-Est	Național	Sursa
Rata natalității (la 1000 loc.)	7,2‰	8,5‰	8,9‰	9,3‰	INS, 2023

Tabel 6 Natalitatea

În contrapartidă, rata mortalității este ridicată, o consecință directă a structurii demografice accentuat îmbătrânite. Accesul limitat la servicii medicale specializate și izolarea socială a persoanelor vârstnice în satele mai îndepărtate pot contribui suplimentar la acest nivel. PUG-ul poate adresa aceste probleme prin propuneri de modernizare a drumurilor comunale pentru a îmbunătăți accesibilitatea către centrele medicale și prin crearea unor puncte de interacțiune socială pentru seniori.

Calculul sporului natural confirmă un deficit demografic structural, o tendință de lungă durată care s-a accentuat în ultimul deceniu. Fără o compensare prin migrație pozitivă, acest fenomen conduce inevitabil la depopulare și la agravarea procesului de îmbătrânire. Tranziția demografică a comunei pare a fi intrat într-o fază post-modernă, caracterizată de rate scăzute atât pentru natalitate, cât și pentru mortalitate, dar cu un dezechilibru clar în favoarea celei din urmă, datorită inerției structurii pe vârste. Este posibil ca satele mai izolate, precum Muscelu Cărămănești, să înregistreze un deficit natural și mai pronunțat, o ipoteză ce necesită analiză detaliată la nivel de HECTA_CAROU.

Impactul sporului natural negativ este multidimensional. Pe plan economic, scăderea populației reduce piața locală și forța de muncă disponibilă. Pe plan social, duce la închiderea școlilor, la restrângerea serviciilor și la o atmosferă generală de declin. Din punct de vedere urbanistic, conduce la abandonarea locuințelor, la degradarea fondului construit și la subutilizarea infrastructurii existente. Plecarea populației tinere nu doar că reduce direct populația prin migrație, dar anulează și potențialul de creștere viitoare (natalitate), creând un cerc vicios al depopulării ce trebuie abordat strategic.

5.2. Dinamica Migratorie: Plecări și Sosiri

CONSTATARE FACTUALĂ: Comuna Colți funcționează ca un teritoriu de emigrare netă, cu un spor migratoriu negativ, confirmând un deficit de atractivitate economică și socială pentru populația tânără și activă.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fluxul constant de plecări către centre urbane sau în străinătate nu este compensat de un număr similar de sosiri, ceea ce accelerează declinul demografic și erodează segmentele active ale populației.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să gestioneze efectele spațiale ale depopulării (locuințe abandonate, subutilizarea infrastructurii) și, simultan, să contribuie la crearea unui cadru teritorial care să sporească atractivitatea rezidențială și economică a comunei pentru a tempera acest exod și a atrage noi rezidenți.

Fluxul de plecări este compus în principal din tineri (20-40 de ani), absolvenți de liceu sau facultate, ale căror motive sunt predominant economice și educaționale. Lipsa locurilor de muncă diversificate și calificate acționează ca un factor de expulzie ("push"), în timp ce oportunitățile din centrele urbane (Buzău, București) și din Uniunea Europeană (Italia, Spania) funcționează ca factori de atracție ("pull"). {"Acest proces este adesea auto-întreținut prin 'cauzalitate cumulativă', unde rețelele sociale ale migranților deja stabiliți facilitează plecarea noilor generații, reducând costurile și riscurile asociate."} [paraphrase: Anghel, Remus Gabriel, și István Horváth, „Sociologia Migratiei. Teorii și Studii de Caz Românești”, Polirom, 2009, p. 18].

Fluxul de sosiri, deși redus, este format din trei categorii principale:

1. **Pensionari originari din comună**, care se întorc la bătrânețe, accentuând procesul de îmbătrânire.
2. **"Noii rurali"**, persoane din mediul urban în căutarea unui stil de viață liniștit, reprezentând un potențial de revitalizare.
3. **Sosiri prin legături familiale**, preponderent din localitățile învecinate.

Profilul Migrației	Emigranți (Cei care pleacă)	Imigranți (Cei care sosesc)
Vârstă	Predominant 20-40 ani	Predominant 60+ ani (pensionari) și 30-50 ani (noi rurali)
Educație	Medie și superioară	Variată (de la nivel scăzut la superior)
Motivație	Oportunități economice și educaționale	Revenire la origini, stil de viață, legături familiale
Impact Demografic	Contribuie la îmbătrânire și depopulare	Accentuează îmbătrânirea, dar aduce potențial de revitalizare

Tabel 7 Profilul migrației

PUG-ul poate încuraja atragerea de noi rezidenți prin facilitarea accesului la terenuri pentru construcția de locuințe, sprijinirea micilor afaceri locale și îmbunătățirea infrastructurii digitale pentru a permite munca la distanță.

5.3. Bilanțul Demografic Total și Implicații pentru Planificare

CONSTATARE FACTUALĂ: Bilanțul demografic total al comunei Colți este negativ, rezultând din suprapunerea unui spor natural negativ și a unui spor migratoriu negativ.

PROBLEMĂ CLARĂ: Comuna se confruntă cu un declin demografic accelerat și structural, care amenință sustenabilitatea pe termen lung a comunității.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este imperativă adoptarea unei paradigme de planificare de tip "smart decline" (scădere inteligentă) sau de stabilizare. PUG-ul trebuie să se concentreze pe optimizarea resurselor existente, pe creșterea calității vieții pentru locuitorii rămași și pe crearea de nișe de atractivitate, nu pe extinderea nediferențiată a intravilanului.

Declinul populației nu este doar cantitativ, ci și calitativ, prin pierderea de vitalitate și capital uman. O strategie de planificare în acest context necesită o abordare diferită: consolidarea zonelor locuite existente, reabilitarea fondului construit abandonat și stoparea extinderii necontrolate a construcțiilor în extravilan. Implicațiile pentru serviciile publice sunt, de asemenea, semnificative: rețeaua școlară ar putea necesita reorganizare, în timp ce serviciile medicale și sociale pentru seniori devin o prioritate. Infrastructura tehnico-edilitară trebuie dimensionată pentru o populație în scădere, pentru a evita costuri de operare nesustenabile. Prin urmare, PUG-ul trebuie să creeze premisele spațiale pentru o strategie de revitalizare, încurajând diversificarea economică în

*Actualizarea Planului Urbanistic General al Comunei Colți
Studiu de fundamentare privind evoluția socio-demografică*

domenii cu potențial precum turismul rural, ecoturismul și agricultura ecologică, oferind astfel o bază pentru analizele următoare privind structura educațională și ocupațională.

6. STRUCTURA POPULAȚIEI DUPĂ NIVELUL DE EDUCAȚIE

Capitalul uman, reflectat în nivelul de educație al populației, este un indicator strategic pentru potențialul de dezvoltare economică și pentru capacitatea comunității de a se adapta la schimbările socio-economice. Datele agregate pentru comuna Colți indică un nivel general de instruire relativ scăzut, cu o pondere de 68,5% a populației stabile care a absolvit cel mult învățământul gimnazial. Această situație limitează accesul la locuri de muncă bine plătite și calificate, ceea ce alimentează migrația tinerilor și perpetuează un model economic bazat pe activități cu valoare adăugată redusă. Consecința directă pentru Planul Urbanistic General este necesitatea de a integra măsuri care să sprijine creșterea capitalului uman, fie prin crearea de infrastructuri educaționale, fie prin atragerea de activități economice care să stimuleze cererea de forță de muncă calificată.

Acest capitol evaluează detaliat capitalul uman, analizând distribuția populației pe niveluri de educație, situația populației școlare și corelațiile structurale cu piața muncii. Metodologia se bazează pe analiza datelor statistice disponibile și pe informațiile calitative din consultările publice, pentru a înțelege percepțiile și nevoile comunității. O calificare redusă a forței de muncă acționează ca o frână majoră în calea diversificării economice, limitând potențialul turistic și antreprenorial al zonei, o ipoteză susținută de datele prezentate în continuare.

6.1. Structura educațională a populației și populația școlară

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura populației stabile din comuna Colți este caracterizată de o prevalență a nivelurilor de educație primar și gimnazial. Datele relevă că 68,5% din totalul populației a absolvit cel mult 8 clase, în timp ce ponderea absolvenților de liceu este de circa 18%, iar a celor cu studii superioare este sub 2%.

PROBLEMĂ CLARĂ: Această structură indică un capital uman cu o calificare formală redusă, ceea ce se traduce printr-o ofertă limitată de forță de muncă pentru sectoarele economice care necesită competențe tehnice sau superioare și subliniază o vulnerabilitate majoră pentru viitorul pe termen lung al comunei.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să conceapă strategii de dezvoltare realiste, care fie se bazează pe valorificarea competențelor existente (meșteșuguri, agricultură tradițională), fie integrează componente puternice de formare și reconversie profesională pentru a permite tranziția către activități cu valoare adăugată mai mare. Realitatea este coroborată cu nemulțumirea exprimată în anchete, unde 64% dintre respondenți sunt nemulțumiți de calitatea infrastructurii școlare.

Analiza distribuției pe niveluri de educație arată o piramidă educațională cu o bază foarte largă și un vârf extrem de îngust. Populația cu studii primare și gimnaziale (68,5%) reprezintă segmentul cel mai numeros, fiind concentrată în special în rândul generațiilor mai în vârstă și a celor care activează în agricultura de subsistență. Ponderea absolvenților de liceu sau școli profesionale (aproximativ 18%) este modestă, mulți dintre aceștia fiind plecați din localitate. Numărul persoanelor cu studii superioare este foarte redus (sub 2%), iar majoritatea acestora nu locuiesc și nu lucrează efectiv în comună. Rata de analfabetism, deși probabil scăzută oficial, poate masca un nivel de analfabetism funcțional care limitează capacitatea unei părți a populației de a accesa servicii digitale sau de a se adapta la cerințele unei economii moderne. Comparativ cu media județeană și națională, structura educațională a comunei Colți este semnificativ defavorabilă, reflectând un decalaj istoric.

Nivel de Instruire	Procent din Populația Stabilă (%)	Sursa
Studii superioare	< 2,0	Ancheta sociologică Colți 2025
Studii medii (liceu/profesionale)	≈ 18,0	Ancheta sociologică Colți 2025
Studii primare și gimnaziale	68,5	Ancheta sociologică Colți 2025
Fără studii absolvite/Altele	≈ 11,5	Calculat prin diferență

Tabel 8 Structura populației stabile după nivelul de instruire absolvit în Comuna Colți

Populația școlară este un indicator cheie pentru viitor. În anul școlar de referință, la școala din Colți erau înscriși 124 de elevi, cu o tendință de scădere, corelată cu declinul demografic. O problemă majoră este migrația educațională: peste 30% dintre părinți preferă să își înscrie copiii la școli din afara localității, percepend calitatea infrastructurii locale ca fiind precară (64% nemulțumire). Această tendință amenință viabilitatea pe termen lung a unităților de învățământ din comună. Abandonul școlar, în special la trecerea la ciclul liceal, reprezintă un alt risc. PUG-ul trebuie să adreseze aceste probleme prin:

- 1. Protejarea funcțiunii de învățământ:** Zonele dedicate școlii și grădiniței trebuie consolidate, interzicând schimbarea destinației.
- 2. Îmbunătățirea accesibilității:** Modernizarea drumurilor și optimizarea transportului școlar sunt esențiale.

3. **Prioritizarea modernizării:** Proiectele de reabilitare a infrastructurii școlare trebuie integrate ca prioritate absolută în strategia de dezvoltare.

6.2. Corelația dintre nivelul de educație și ocupare

CONSTATARE FACTUALĂ: Există o corelație directă și puternică între nivelul scăzut de educație (68,5% cu maxim 8 clase) și predominanța ocupării în sectoare cu productivitate redusă, precum agricultura de subzistență și munca necalificată.

PROBLEMĂ CLARĂ: Comuna se află într-un cerc vicios al subdezvoltării: o forță de muncă slab calificată nu poate susține activități economice inovatoare, iar lipsa acestor activități descurajează investiția în educație.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să rupă acest cerc vicios prin măsuri integrate: pe de o parte, crearea unui cadru urbanistic care să permită noi oportunități economice (turism, servicii) și, pe de altă parte, sprijinirea dezvoltării capitalului uman. Fără o abordare duală, orice strategie riscă să eșueze.

Analiza detaliată a acestei corelații evidențiază o segmentare clară a pieței muncii locale. Persoanele cu studii primare sau gimnaziale sunt supra-reprezentate în agricultura de subzistență și în rândul lucrătorilor zilieri, fiind cel mai vulnerabil segment. Absolvenții de liceu reușesc, într-o oarecare măsură, să acceseze locuri de muncă în sectorul serviciilor (comerț, turism incipient) sau în administrația locală, însă mulți sunt forțați să facă naveta. Absolvenții de studii superioare (sub 2%) fie ocupă poziții de top în administrația locală, fie nu lucrează deloc în comună. Școala locală, în formatul actual, produce absolvenți care fie sunt supracalificați pentru economia locală și pleacă, fie sunt subcalificați și rămân blocați în activități de subzistență.

Implicațiile pentru dezvoltarea economică sunt profunde. Dezvoltarea turismului se va lovi de lipsa personalului calificat. Similar, dezvoltarea meșteșugurilor la un nivel profitabil necesită competențe antreprenoriale și de marketing, deficitare în rândul populației cu educație redusă. Nevoia de programe de formare și reconversie este critică. PUG-ul poate juca un rol prin:

- Rezervarea de spații pentru formare: Identificarea și alocarea unor terenuri sau cldiri care ar putea găzdui centre de formare profesională sau ateliere meșteșugărești, de exemplu în KILO_CAROUL [X05, Y07] lângă actuala școală.
- Flexibilizarea reglementărilor: Crearea unor zone cu reglementări urbanistice flexibile, care să permită dezvoltarea de mici afaceri la domiciliu sau în spații multifuncționale.

c) Integrarea educației în economie: Propunerea unor proiecte strategice care să lege direct educația de economia locală, cum ar fi parteneriate între școala locală și micii antreprenori din turism pentru practica elevilor.

În concluzie, nivelul de educație este un factor strategic care condiționează tipul de dezvoltare economică posibilă. Diagnosticul educațional explică de ce structura ocupațională este precară și fundamentează de ce este necesară o schimbare. Fără o creștere a nivelului de educație, comuna Colți riscă să rămână captivă într-un model de subzistență.

6.3. Implicații pentru Dezvoltare Economică și Politici PUG

CONSTATARE FACTUALĂ: Nivelul redus de educație formală al populației acționează ca un blocaj structural, limitând direct potențialul de diversificare economică și de creștere a veniturilor la nivelul comunei Colți.

PROBLEMĂ CLARĂ: Orice strategie de dezvoltare economică bazată exclusiv pe atragerea de investiții care necesită forță de muncă înalt calificată este sortită eșecului. Simultan, ignorarea nevoii de creștere a capitalului uman va perpetua dependența de agricultura de subzistență.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să adopte o strategie duală și realistă: 1. Pe termen scurt și mediu, să creeze cadrul spațial pentru dezvoltarea unor activități economice care valorifică competențele existente și pot integra forța de muncă locală (agroturism, meșteșuguri, agricultură ecologică). 2. Pe termen lung, să susțină creșterea capitalului uman prin măsuri urbanistice care sprijină educația formală și non-formală.

Pe termen scurt, diversificarea economică trebuie să pornească de la resursele și competențele locale. Valorificarea patrimoniului natural și cultural prin turism este cea mai viabilă direcție. Aceasta poate crea locuri de muncă în servicii de ospitalitate (pensiuni, puncte gastronomice), ghidaj și vânzarea de produse locale, care necesită programe de formare, dar nu obligatoriu studii superioare. PUG-ul poate stimula acest sector prin:

- **Zonare specifică:** Delimitarea unor Unități Teritoriale de Referință (UTR) dedicate turismului în zonele cu potențial maxim, precum Aluniș (KILO_CAROU [Xo4, Yo8]) și vatra satului Colți (KILO_CAROU [Xo5, Yo7]), cu reglementări care să permită construcția de unități de cazare integrate în peisaj.
- **Protecția resurselor:** Instituirea unor zone de protecție stricte în jurul monumentelor istorice și a siturilor naturale valoroase, asigurând sustenabilitatea pe termen lung a principalului activ turistic.

Pe termen lung, creșterea nivelului de educație este non-negociabilă. PUG-ul contribuie la acest obiectiv prin măsuri urbanistice concrete:

- 1. Modernizarea infrastructurii școlare:** Planul trebuie să includă propuneri ferme pentru reabilitarea, extinderea și dotarea școlii gimnaziale din Colți, pentru a o transforma într-un centru educațional atractiv și a reduce migrația școlară. Terenul aferent școlii trebuie protejat și rezervat pentru viitoare extinderi (laboratoare, teren de sport).
- 2. Crearea unui centru comunitar multifuncțional:** PUG-ul poate propune reconversia unei clădiri publice subutilizate sau alocarea unui teren nou pentru un centru comunitar. Acest centru ar putea găzdui o bibliotecă modernă cu acces la internet, săli pentru cursuri de formare profesională pentru adulți și activități extrașcolare pentru copii. O locație potrivită ar fi în proximitatea primăriei și a școlii, în HECTA_CAROU: [X05, Y07] · ($\Delta X=400$ m, $\Delta Y=300$ m), pentru a crea un pol de servicii publice.
- 3. Sprijinirea conectivității digitale:** Asigurarea acoperirii cu internet de mare viteză pe întreg teritoriul comunei, o condiție esențială pentru educația modernă și pentru atragerea de noi rezidenți, devine o prioritate de infrastructură ce trebuie reflectată în planurile de echipare edilitară.

În final, legătura dintre educație și dezvoltare este bidirecțională. Fără investiții în capitalul uman, potențialul economic al comunei Colți va rămâne blocat. PUG-ul are rolul de a crea cadrul fizic și normativ care să permită ambelor componente să se dezvolte în sinergie, pregătind terenul pentru o analiză detaliată a structurii ocupaționale.

7. POPULAȚIA ACTIVĂ ȘI STRUCTURA OCUPAȚIONALĂ

Structura ocupațională a populației comunei Colți este o reflectare directă a economiei locale, caracterizată printr-o dependență majoră de sectorul primar și o diversificare redusă a activităților. Analiza detaliată a resursei umane active și a distribuției populației ocupate pe sectoare de activitate și statut profesional este esențială pentru conturarea unui profil economic precis și pentru fundamentarea politicilor de dezvoltare teritorială. Înțelegerea modului în care populația este implicată în activități economice oferă cel mai clar diagnostic al specializării, vulnerabilităților și potențialului de dezvoltare al comunei.

Metodologia utilizată se bazează pe analiza datelor statistice oficiale disponibile, coroborate cu datele calitative extrase din anchetele sociologice și consultările publice locale. Analiza se concentrează pe trei direcții principale: 1. Delimitarea populației active și cuantificarea presiunii economice exercitate de populația inactivă; 2. Deconstrucția structurii pe sectoare economice, pentru a identifica dependențele și potențialul de diversificare; 3. Analiza statutului profesional, pentru a evalua gradul de formalizare a economiei locale și dinamismul antreprenorial. Scopul final este de a traduce acest diagnostic economic într-un set de implicații concrete pentru Planul Urbanistic General, asigurând o fundamentare realistă a politicilor de dezvoltare.

7.1. Populația activă versus populația inactivă

CONSTATARE FACTUALĂ: Rata de activitate în comuna Colți este de 43%, conform datelor din ancheta sociologică locală, o valoare considerabil inferioară mediilor de la nivel județean și național. Populația activă, estimată la 803 persoane, este depășită numeric de populația inactivă, formată în proporție de aproape 80% din pensionari.

PROBLEMĂ CLARĂ: Sarcina economică pe care o poartă populația activă este nesustenabilă pe termen lung. Un segment restrâns de contribuabili trebuie să susțină financiar serviciile publice pentru o populație inactivă numeroasă, formată preponderent din persoane vârstnice cu nevoi crescute de asistență socială și medicală. Această situație indică un potențial uman subutilizat și o dependență economică structurală.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară promovarea de politici care să stimuleze ocuparea forței de muncă și să atragă populație activă, pentru a asigura sustenabilitatea bugetului local și a serviciilor publice. Fără o creștere a ratei de activitate, presiunea fiscală asupra unui număr redus de contribuabili va deveni prohibitivă, riscând un colaps al serviciilor comunitare. PUG-ul trebuie să creeze cadrul spațial pentru noi oportunități economice.

Analiza detaliată a resurselor de muncă impune o delimitare clară între cele două categorii. Populația activă, formată din totalitatea persoanelor care furnizează forța de muncă disponibilă (populația ocupată și șomerii), este motorul economic al comunității. O rată de activitate de doar 43% este un semnal de alarmă, situație agravată de structura demografică îmbătrânită (45% din populație are peste 65 de ani), care reduce natural contingentul de persoane apte de muncă și plasează o povară disproporționată pe umerii generațiilor active.

Populația inactivă este formată din mai multe categorii distincte, fiecare cu nevoi specifice:

1. **Pensionarii:** Reprezintă categoria dominantă, cu o pondere de aproape 80% din totalul populației inactivă. Numărul lor mare reflectă procesul avansat de îmbătrânire și generează o cerere crescută pentru servicii de sănătate și asistență socială, care trebuie prevăzute în PUG.
2. **Elevii și studenții:** Formează resursa umană viitoare, însă provocarea majoră, evidențiată de dinamica migratorie, este retenția și reintegrarea lor în piața muncii locale după absolvire. Lipsa oportunităților locale transformă această resursă într-un export net de capital uman.
3. **Persoanele casnice:** În special femeile, care se ocupă de gospodărie și de îngrijirea membrilor familiei, constituie o altă componentă a populației inactivă. Munca lor, deși esențială pentru coeziunea socială, nu este recunoscută în statisticile oficiale și nu generează venituri directe, menținând un grad de vulnerabilitate economică.
4. **Alte categorii:** Includ persoanele întreținute de alte persoane sau de stat și cele cu incapacitate permanentă de muncă, care necesită rețele de sprijin comunitar.

Dinamica dintre populația activă și cea inactivă este crucială pentru planificarea pe termen lung. Creșterea ponderii populației inactivă pune o presiune tot mai mare pe sistemul de asistență socială și de sănătate. PUG-ul trebuie să răspundă acestei provocări prin propunerea unor soluții care să optimizeze utilizarea resurselor existente și să încurajeze activarea economică a unor segmente din populația inactivă. Dezvoltarea turismului rural, a atelierelor meșteșugărești sau a serviciilor de îngrijire la domiciliu ar putea oferi oportunități de angajare cu program parțial sau flexibil, contribuind la creșterea veniturilor gospodăriilor și la vitalitatea economică a comunei.

7.2. Structura pe sectoare economice

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura ocupațională este dominată de o concentrare masivă a populației ocupate în sectorul primar, care angrenează 71,5% din populația activă, în special în agricultura de subsistență și în exploatarea forestieră. Sectoarele secundar și terțiar sunt slab dezvoltate.

PROBLEMĂ CLARĂ: Această specializare extremă generează o vulnerabilitate economică ridicată și o productivitate scăzută a muncii, reflectată în venituri reduse și o reziliență scăzută la șocuri

economice externe. Economia locală este necompetitivă și incapabilă să ofere locuri de muncă diversificate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este urgentă crearea unui cadru spațial și normativ care să favorizeze diversificarea economică. PUG-ul trebuie să sprijine activ dezvoltarea sectorului terțiar (servicii, turism) și a unor nișe în sectorul secundar (procesare primară), pentru a reduce dependența de agricultură și a crea locuri de muncă cu valoare adăugată superioară, capabile să rețină populația activă.

Sectorul primar, deși dominant, are o structură duală ce maschează ineficiența. Pe de o parte, agricultura de subzistență, practică pe suprafețe mici și fărâmițate, ocupă un număr mare de persoane, dar generează o valoare economică redusă și nu produce excedente pentru piață. Pe de altă parte, exploatarea resurselor forestiere și creșterea animalelor au un potențial economic superior, dar sunt controlate de un număr redus de operatori și generează un număr limitat de locuri de muncă formale. Productivitatea este afectată de gradul redus de mecanizare și de accesul dificil la piețele de desfacere. PUG-ul poate interveni prin protejarea terenurilor agricole productive și prin propunerea de măsuri pentru comasarea acestora, precum și prin modernizarea infrastructurii de acces (drumuri agricole) către piețe.

Sectorul secundar (industria prelucrătoare și construcțiile) are o prezență modestă, aproape nesemnificativă statistic. Activitățile se limitează la mici unități de prelucrare primară a lemnului și la ateliere meșteșugărești individuale. Potențialul de dezvoltare constă în valorificarea superioară a resurselor locale. Dezvoltarea de ateliere de tâmplărie, de producție de mobilier artizanal sau de prelucrare a fructelor de pădure ar adăuga valoare materiei prime și ar crea locuri de muncă. PUG-ul poate sprijini această direcție prin definirea în RLU a unor zone specifice pentru activități de mică producție (UTR-uri dedicate), cu reglementări urbanistice adaptate, care să permită dezvoltarea acestora fără a intra în conflict cu funcțiunea rezidențială.

Sectorul terțiar (serviciile), deși subdezvoltat, reprezintă principalul motor de creștere pe termen mediu și lung. Acesta include în prezent comerțul cu amănuntul, câteva unități de turism rural și serviciile publice. Potențialul turistic, legat de patrimoniul natural și cultural excepțional—Ansamblul rupestru de la Aluniș din KILOCAROUL [X04, Y08], Muzeul Chihlimbarului din KILOCAROUL [X05, Y07]—este subexploatat. Dezvoltarea turismului ar putea genera un efect de multiplicare, stimulând serviciile conexe: unități de cazare, alimentație publică, servicii de ghidaj și vânzarea de produse tradiționale. PUG-ul este instrumentul principal pentru a ghida această dezvoltare într-o direcție sustenabilă, prin delimitarea zonelor cu potențial turistic și stabilirea

unor reguli de construire care să protejeze peisajul și specificul local. Această diversificare este esențială pentru a oferi alternative ocupaționale populației active.

7.3. Statutul profesional și principalele ocupații

CONSTATARE FACTUALĂ: Statutul de "lucrător pe cont propriu" în agricultură și cel de "lucrător familial neremunerat" predomină în detrimentul statutului de "salariat", care reprezintă doar 29% din populația ocupată. Numărul de patroni este sub pragul de relevanță statistică.

PROBLEMĂ CLARĂ: Gradul redus de formalizare a economiei locale se traduce prin venituri scăzute și neregulate, lipsa protecției sociale (pensii, asigurări de sănătate) pentru o mare parte a populației active și un acces limitat la creditare și investiții, ceea ce blochează modernizarea și dezvoltarea.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară crearea de condiții spațiale și reglementări care să încurajeze tranziția de la economia informală la forme de ocupare formalizate, prin sprijinirea antreprenoriatului și atragerea de angajatori. Fără această tranziție, dezvoltarea economică rămâne blocată la un nivel precar, iar baza fiscală a comunei rămâne extrem de redusă. Structura după statutul profesional este atipică pentru o economie modernă și relevă o piață a muncii slab structurată. Salariații (29%) sunt concentrați în sectorul public (administrație, școală) și în puținele firme private (exploatare forestieră, comerț), indicând o piață a muncii formale restrânsă și dependentă de bugetul public. Lucrătorii pe cont propriu, majoritari, sunt în principal mici fermieri de subzistență, care practică o agricultură neperformantă, cu venituri neregulate și nefiscalizate. Lucrătorii familiari neremunerați, în special femeile și tinerii, deși esențiali pentru economia gospodăriei, sunt "invizibili" în statisticile oficiale și nu beneficiază de drepturi sociale, fiind cel mai vulnerabil segment. Numărul foarte redus de patroni confirmă nivelul scăzut de dezvoltare a mediului de afaceri și lipsa unei culturi antreprenoriale.

Principalele ocupații reflectă această structură economică, cu o predominanță a agricultorilor și lucrătorilor calificați în agricultură și silvicultură. Ocupațiile cu nivel mediu sau înalt de calificare sunt slab reprezentate și legate aproape exclusiv de serviciile publice. Dezvoltarea turismului ar crea cerere pentru ocupații noi, precum bucătar, ospătar, ghid turistic sau manager de pensiune, care necesită programe de formare specifice.

PUG-ul poate contribui la formalizarea economiei și diversificarea ocupațională prin mai multe măsuri urbanistice concrete:

1. **Simplificarea reglementărilor urbanistice** pentru înființarea de puncte de lucru la domiciliu sau mici ateliere, încurajând tranziția la activități autorizate. RLU poate defini condiții clare pentru autorizarea acestor funcțiuni în zonele de locuit.
2. **Delimitarea unor zone cu funcțiuni mixte** (locuire, servicii, turism, mică producție) în vetrele de sat, pentru a crea un mediu favorabil dezvoltării antreprenoriatului local și a reduce conflictele funcționale.
3. **Proiectele strategice propuse prin PUG**, cum ar fi amenajarea de trasee turistice, crearea unui centru de informare sau a unei piețe de produse locale, pot genera direct locuri de muncă formale și pot stimula indirect economia locală.

În final, o structură ocupațională dominată de informalitate și subzistență este un semn de vulnerabilitate. Una dintre mizele majore ale PUG este crearea premiselor pentru o tranziție către o structură ocupațională mai diversificată, formalizată și rezilientă, capabilă să ofere un trai decent locuitorilor.

8. ANALIZA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI A FENOMENULUI DE ȘOMAJ

Șomajul este un indicator critic al sănătății economice și al coeziunii sociale, reflectând dezechilibrele structurale dintre oferta de forță de muncă și cererea de pe piața locală. Evaluarea pieței muncii din comuna Colți se confruntă cu o problemă majoră: lipsa datelor statistice detaliate la nivel de unitate administrativ-teritorială rurală. În absența unor date oficiale precise, analiza calitativă și structurală a șomajului devine esențială pentru a fundamenta politici de dezvoltare coerente în cadrul Planului Urbanistic General.

Acest capitol utilizează estimări derivate din date de anchetă, corelate cu indicatorii demografici și economici analizați anterior, pentru a contura un diagnostic realist al grupurilor vulnerabile și al cauzelor structurale ale lipsei de ocupare. Metodologia se axează pe interpretarea datelor disponibile pentru a estima rata șomajului, a analiza structura șomerilor după criterii de vârstă, gen și educație, și a identifica formele de șomaj structural. Limitele analizei, impuse de natura estimativă a datelor, sunt recunoscute, scopul fiind înțelegerea mecanismelor care generează șomajul în contextul specific al comunei Colți și formularea de direcții de acțiune realiste pentru PUG.

8.1. Rata Șomajului (estimată) și Grupurile Vulnerabile

CONSTATARE FACTUALĂ: În absența datelor detaliate de la Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă (AJOFM), ancheta sociologică locală indică o rată a șomajului estimată la 11%. Această valoare, considerabil mai mare decât rata oficială la nivelul județului Buzău (aproximativ 4,5%), sugerează o subutilizare critică a capitalului uman local, mai ales în contextul unei populații active deja restrânse (43% din total).

PROBLEMĂ CLARĂ: Lipsa datelor oficiale granulare face extrem de dificilă monitorizarea precisă a șomajului și, implicit, proiectarea unor politici de ocupare țintite, transformând comuna într-o zonă "invizibilă" în statisticile detaliate ale pieței muncii. Rata reală a șomajului este, cel mai probabil, mascată de sub-ocuparea extinsă în agricultura de subzistență, o ipoteză susținută de faptul că 69% dintre locuitori consideră nivelul de trai scăzut sau foarte scăzut.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să opereze cu această incertitudine și să se concentreze pe măsuri de prevenție și pe crearea unui mediu economic general favorabil, mai degrabă decât pe programe de ocupare specifice, greu de fundamentat. Politicile de dezvoltare economică propuse devin principalul instrument indirect de combatere a șomajului.

Identificarea grupurilor vulnerabile la șomaj este esențială pentru a înțelege dimensiunea socială a problemei. Datele de anchetă și corelarea cu structura demografică indică două categorii principale de risc:

a) Tinerii (18-30 de ani) reprezintă grupul cel mai expus. Lipsa de experiență, neconcordanța dintre calificări (mulți au absolvit licee cu profil teoretic) și cererea de pe piața muncii locale (predominant necalificată), precum și lipsa de oportunități de angajare la nivel de debutant, îi transformă în candidați principali la migrație. Șomajul în rândul tinerilor nu este doar o problemă economică, ci și un motor al depopulării.

b) Persoanele cu un nivel redus de educație (absolvenți de școală primară sau gimnazială), care reprezintă 68,5% din populația stabilă, constituie a doua categorie vulnerabilă. Aceștia se confruntă cu dificultăți majore în a găsi un loc de muncă stabil și formal, fiind adesea limitați la munci ocazionale, sezoniere sau la agricultura de subzistență.

Din perspectiva de gen, datele disponibile nu indică disparități majore în rata șomajului, însă este posibil ca șomajul în rândul femeilor să fie mascat de statutul de "casnică" sau de "lucrător familial neremunerat" în gospodăriile agricole. Bariere specifice de acces pe piața muncii pentru femei, precum lipsa serviciilor de îngrijire a copiilor sau dificultățile de transport, pot contribui la această situație. Implicațiile pentru PUG sunt indirecte, dar importante. Pentru a sprijini ocuparea, PUG-ul poate propune:

1. Crearea unui cadru favorabil pentru dezvoltarea de mici afaceri și servicii locale (ghidaj turistic, agrement).
2. Rezervarea de spații pentru centre de formare profesională care să alinieze competențele la oportunitățile economice (ex: cursuri de calificare în ospitalitate).
3. Îmbunătățirea transportului public, facilitând accesul la locurile de muncă din localitățile învecinate.

Aceste măsuri, deși nu rezolvă problema șomajului în sine, creează premisele pentru o piață a muncii mai dinamică și mai incluzivă.

8.2. Șomajul Structural și Corelarea cu Cererea de Forță de Muncă

CONSTATARE FACTUALĂ: Fenomenul șomajului în comuna Colți prezintă caracteristicile unui șomaj structural, fiind determinat nu de fluctuații economice conjuncturale, ci de o neconcordanță profundă și de lungă durată între structura ofertei de forță de muncă și structura extrem de limitată a cererii de locuri de muncă la nivel local. Șomajul de lungă durată este o consecință directă, afectând aproximativ 60% dintre șomeri.

PROBLEMĂ CLARĂ: Economia locală, bazată pe agricultură de subzistență (71,5% din populația ocupată), nu generează suficiente locuri de muncă formale și diversificate. {"Acest proces de 'dezincrustare' a muncii de comunitate, în care forța de muncă devine o marfă fictivă, a dus la crearea unui paradox: comuna se confruntă simultan cu un exod al forței de muncă calificate și cu un șomaj persistent în rândul persoanelor cu calificări reduse."}

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Soluția pe termen lung nu constă în măsuri de asistență socială, ci în politici active de diversificare economică. PUG-ul devine, în acest context, un instrument strategic fundamental, care trebuie să creeze cadrul spațial și normativ pentru apariția unor noi activități economice, în special în sectorul serviciilor și al turismului.

Corelarea ofertei cu cererea de muncă arată o neconcordanță evidentă. Există o ofertă de forță de muncă slab calificată, potrivită pentru agricultură, dar cererea de astfel de locuri este limitată și informală. Angajatorii formali din comună sunt puțini, activând în exploatarea forestieră, comerț și un turism incipient. Nu există angajatori de dimensiuni medii sau mari. Cererea de forță de muncă din polii urbani învecinați (Pătărlagele, Nehoiu, Buzău) reprezintă o supapă pentru 29% din populația activă, dar aceasta vine cu costurile navetismului și contribuie la "scurgerea" de capital uman.

Implicațiile pentru PUG sunt strategice:

a) Sprijinirea antreprenoriatului local: Regulamentul Local de Urbanism (RLU) poate facilita acest proces prin reglementări flexibile pentru înființarea de puncte de lucru, ateliere sau mici afaceri în cadrul gospodăriilor, în special în zonele cu potențial turistic.

b) Crearea de zone de dezvoltare economică: PUG-ul trebuie să identifice și să protejeze zonele cu potențial pentru noi activități. Zonele cu valoare peisagistică și acces la monumente istorice, precum cele din KILLO_CAROURILE [X04, Y08] (Aluniș) și [X05, Y07] (Colți), ar trebui reglementate ca "zone de dezvoltare a turismului rural și ecologic", unde să fie încurajată apariția de pensiuni, restaurante și servicii conexe.

c) Dezvoltarea infrastructurii ca măsură indirectă de combatere a șomajului: Modernizarea drumurilor (nemulțumire 77%) sau extinderea rețelei de internet de mare viteză, propuse prin PUG, pot atrage investitori și pot facilita dezvoltarea afacerilor locale sau a muncii la distanță.

În concluzie, reducerea șomajului structural necesită o viziune proactivă de transformare economică. Lipsa locurilor de muncă și veniturile scăzute afectează direct capacitatea locuitorilor de a-și întreține locuințele, contribuind la degradarea calității vieții și a fondului construit, subiectul următorului capitol.

*Actualizarea Planului Urbanistic General al Comunei Colți
Studiu de fundamentare privind evoluția socio-demografică*

9. DINAMICA FONDULUI LOCATIV ȘI A GOSPODĂRIILOR

Dinamica fondului locativ și structura gospodăriilor reprezintă indicatori esențiali ai transformărilor sociale și factori determinanți pentru necesarul viitor de locuire. Analiza pentru comuna Colți relevă o dublă tendință: o scădere a numărului total de gospodării, direct corelată cu declinul demografic, și o fragmentare a acestora, evidențiată prin creșterea ponderii gospodăriilor de dimensiuni reduse. Disfuncționalitatea centrală identificată este nepotrivirea structurală dintre fondul locativ existent, caracterizat de o vechime considerabilă și subutilizare, și nevoile reale ale unei structuri familiale în schimbare, dominată de gospodării mici și de persoane vârstnice. Această realitate impune ca Planul Urbanistic General (PUG) să fundamenteze politicile de locuire pe o analiză calitativă a tipurilor de gospodării, orientând dezvoltarea prioritar spre reabilitare, modernizare și adaptare funcțională, nu spre expansiune cantitativă.

Acest capitol analizează cele două componente interdependente ale locuirii: cea socială (gospodăria) și cea fizică (locuința). Metodologia se bazează pe corelarea datelor demografice, a informațiilor din anchetele sociologice locale și a caracteristicilor fondului locativ, pentru a estima deficitul calitativ de locuințe și pentru a fundamenta politicile de locuire necesare. Fiecare concluzie este transpusă în implicații directe pentru PUG și Regulamentul Local de Urbanism (RLU), asigurând un traseu informațional verificabil, de la sursa de date la propunerea de reglementare.

9.1. Evoluția și Structura Gospodăriilor

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura gospodăriilor din comuna Colți este puternic marcată de procesele de îmbătrânire și migrație, cu o pondere de 45% a gospodăriilor formate din persoane vârstnice și o pondere de 28,5% a celor unipersonale, conform datelor din ancheta sociologică locală.

PROBLEMĂ CLARĂ: Această structură, caracterizată prin atomizare socială, generează o vulnerabilitate economică și socială accentuată, determinată de izolarea persoanelor vârstnice. Simultan, presiunea redusă asupra dezvoltării de noi locuințe pentru familii tinere accentuează tendința de stagnare demografică și îmbătrânire a comunității.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să dezvolte politici de locuire duale și diferențiate. Pentru seniori, sunt necesare măsuri de sprijin pentru adaptarea și întreținerea locuințelor existente. Pentru a atrage și reține populația tânără, este obligatorie crearea de condiții atractive pentru stabilirea familiilor, aceasta fiind singura strategie viabilă de revitalizare a comunității pe termen lung.

Evoluția numărului total de gospodării în comuna Colți este strâns legată de dinamica demografică negativă, înregistrând o tendință de scădere lentă. Această scădere este însă temperată de un fenomen de fragmentare, mărimea medie a unei gospodării fiind de 2,2 persoane, valoare sub media națională, care reflectă atât natalitatea redusă, cât și plecarea tinerilor din gospodăriile parentale. Această tendință menține relativ constant necesarul de unități locative, chiar și într-o populație în scădere numerică. Analiza structurii gospodăriilor după numărul de membri, pe baza datelor din ancheta locală, confirmă o pondere dominantă a celor de dimensiuni reduse: 28,5% sunt formate dintr-o singură persoană, iar un procent semnificativ au doi membri. Această realitate indică o cerere potențială nu pentru mai multe locuințe, ci pentru locuințe de dimensiuni mai mici, mai eficiente energetic și mai ușor de întreținut.

Analiza tipologică a gospodăriilor, fundamentată pe datele calitative, oferă o perspectivă sociologică esențială pentru PUG, relevând nevoi specifice și vulnerabilități care trebuie adresate prin politici urbanistice țintite:

1. **Gospodăriile unipersonale (28,5%):** Majoritatea covârșitoare sunt formate din persoane vârstnice, în special femei văduve. Aceste gospodării se confruntă cu dificultăți majore în întreținerea locuințelor mari și vechi, sunt expuse riscului de izolare socială și au un acces limitat la servicii medicale și sociale.
2. **Gospodăriile formate din cupluri fără copii:** Această categorie este eterogenă, incluzând atât cupluri tinere care nu au încă copii sau au decis să nu aibă, cât și cupluri vârstnice ai căror copii au plecat. Nevoile lor de locuire sunt fundamental diferite: tinerii pot căuta locuințe moderne, în timp ce seniorii necesită spații adaptate, fără bariere arhitectonice.
3. **Gospodăriile formate din familii cu copii:** Deși numeric reduse, acestea sunt esențiale pentru viitorul demografic și social al comunității. Pentru a le reține, este necesară asigurarea de locuințe de calitate și, mai ales, un acces facil la infrastructură educațională, de agrement și servicii de sănătate.
4. **Gospodăriile extinse (trei generații):** Acest model tradițional este din ce în ce mai rar, reflectând o tranziție spre familia nucleară. Acolo unde încă există, poate reprezenta un model de coeziune și sprijin intergenerațional, dar poate ascunde și situații de supraaglomerare sau de conflict.

Politicile de locuire propuse prin PUG trebuie să ofere răspunsuri diferențiate pentru aceste tipologii. Pentru gospodăriile de vârstnici, prioritatea este sprijinirea reabilitării și adaptării locuințelor existente, prin eliminarea barierelor arhitectonice și îmbunătățirea eficienței energetice. Explorarea unor soluții de locuire comunitară, precum centrele rezidențiale pentru seniori, devine o necesitate strategică. Pentru familiile tinere, prioritatea este facilitarea accesului la locuințe noi sau reabilite, prin politici active de acordare a terenurilor în condiții avantajoase

sau prin simplificarea procedurilor de autorizare pentru construcții care respectă specificul local, contribuind astfel la revitalizarea comunității.

9.2. Caracteristicile Fondului Locativ

CONSTATARE FACTUALĂ: Fondul locativ din comuna Colți, format din 1.058 de locuințe, este caracterizat de o vechime considerabilă, cu 72% dintre unități construite înainte de anul 1980.

PROBLEMĂ CLARĂ: Se constată un decalaj critic între standardele moderne de locuire și starea reală a majorității clădirilor. Acestea prezintă un grad avansat de uzură fizică și morală, cu deficiențe structurale majore în ceea ce privește rezistența seismică, izolația termică și dotarea cu utilități esențiale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este imperativ ca PUG-ul să prioritizeze politicile de reabilitare și modernizare a fondului locativ existent în detrimentul construcțiilor noi extensive și nejustificate. Fără o intervenție concertată asupra fondului existent, procesul de degradare se va accentua, contribuind la scăderea atractivității comunei, la creșterea costurilor de întreținere pentru populația îmbătrânită și la accelerarea depopulării.

Numărul total de 1.058 de locuințe, din care aproximativ 180 sunt sezoniere sau de vacanță, raportat la numărul de gospodării, creează un excedent "fals", compus în mare parte din locuințe nelocuite, degradate sau abandonate, care nu reprezintă o resursă reală pentru piața locativă. Dinamica construcțiilor noi este lentă, reflectând stagnarea economică și lipsa de atractivitate pentru investitori. Structura locuințelor, conform datelor din anchetă, arată o predominanță a celor de dimensiuni medii și mari (65,5% cu 3 sau mai multe camere), specifice modelului familiei extinse din trecut și complet inadecvate structurii actuale a gospodăriilor, dominate de 1-2 persoane. Această neconcordanță structurală conduce la o subutilizare cronică a fondului locativ, cu costuri de întreținere și încălzire disproporționat de mari pentru veniturile populației, în special ale pensionarilor.

Indicatorii cantitativi, precum indicele de locuire de 0,68 persoane pe cameră sau suprafața medie locuibilă de 37 de metri pătrați pe persoană, deși aparent generoși, sunt înșelători, deoarece nu reflectă calitatea reală a locuirii. Deficitul de locuințe în comuna Colți nu este unul cantitativ, ci unul profund calitativ. Nevoia reală nu este de mai multe locuințe, ci de locuințe modernizate, sigure seismic, eficiente energetic și adaptate dimensiunii și structurii gospodăriilor actuale. Politicile de locuire propuse prin PUG trebuie, prin urmare, să se concentreze pe stimularea reabilitării fondului locativ existent prin măsuri concrete:

- a) Crearea unui program local de consiliere și sprijin tehnic pentru proprietari, facilitând accesul la informații despre programele de finanțare naționale pentru reabilitare energetică și consolidare seismică.
- b) Introducerea de reglementări urbanistice flexibile în RLU, care să permită reconversia funcțională și modernizarea clădirilor vechi, cu condiția păstrării caracterului arhitectural specific zonei. Aceasta ar putea include facilitarea divizării locuințelor mari în unități mai mici sau amenajarea de spații pentru turism.
- c) Implementarea unor măsuri fiscale locale care să încurajeze renovarea (ex: scutiri temporare de impozit pentru clădirile reabilite) și să descurajeze menținerea clădirilor în stare de degradare avansată (ex: supraimpozitare).

De asemenea, PUG-ul poate defini, pe baza analizei spațiale, zone prioritare de intervenție (ZPI), unde se concentrează un număr mare de clădiri vechi și unde impactul programelor de reabilitare ar fi maxim. Această abordare strategică va contribui decisiv la îmbunătățirea condițiilor de locuire, la revitalizarea imaginii așezărilor și la creșterea atractivității generale a comunei.

10. CONDIȚII DE LOCUIRE ȘI ACCES LA UTILITĂȚI

CONSTATARE FACTUALĂ: Un procent de 48,5% al locuințelor din comuna Colți nu dispun de baie în interior, iar accesul la un sistem centralizat de canalizare este de doar 15%, conform datelor din ancheta sociologică locală. Această situație indică un grad de confort locativ redus, sub standardele de locuire moderne.

PROBLEMĂ CLARĂ: Existența unor disparități majore în calitatea vieții rezidențiale are un impact direct asupra sănătății publice, prin riscuri de contaminare a pânzei freatică, și asupra atractivității comunei, blocând potențialul de dezvoltare turistică.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este obligatorie tratarea extinderii și modernizării rețelelor de utilități ca prioritate strategică absolută. Planul Urbanistic General trebuie să integreze politici de locuire care să sprijine reabilitarea fondului locativ, condiționând dezvoltările viitoare de asigurarea accesului la utilități și eliminând aceste deficiențe structurale. Fără aceste intervenții, decalajul de dezvoltare se va adânci.

Calitatea locuirii, evaluată prin confortul spațial, gradul de dotare cu utilități și echiparea sanitară, este un indicator fundamental al calității vieții și o precondiție pentru dezvoltarea durabilă. Ipoteza de lucru este că există o corelație directă între zonele cu populație îmbătrânită, fond locativ vechi și un grad redus de dotare, creând "buzunare" de precaritate locativă ce necesită intervenții prioritare.

10.1. Suprafața locuibilă și confortul spațial

CONSTATARE FACTUALĂ: La nivel agregat, comuna Colți prezintă indicatori aparent favorabili ai confortului spațial, cu o suprafață medie de 37 de metri pătrați pe persoană și un indice de locuire de 0,83 persoane pe cameră, valori care sugerează o locuire neaglomerată.

PROBLEMĂ CLARĂ: Această medie maschează o distribuție inegală și o neconcordanță structurală. Fondul locativ, format preponderent din locuințe cu 3 sau mai multe camere (65,5%), este subutilizat de o structură a gospodăriilor dominată de 1-2 persoane, în special vârstnici. Acest paradox al spațiilor goale generează costuri de întreținere ridicate și un confort termic precar.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Politicile de locuire propuse prin PUG nu trebuie să se concentreze pe stimularea construcției de locuințe noi și mari, ci pe adaptarea și eficientizarea fondului locativ existent. Regulamentul Local de Urbanism trebuie să promoveze reabilitarea, modernizarea și flexibilizarea utilizării clădirilor vechi, pentru a le alinia la structura reală a gospodăriilor.

Structura locuințelor după numărul de camere, conform anchetei sociologice locale, confirmă această neconcordanță. Peste 65% din locuințe au 3 sau mai multe camere, o structură specifică modelului rural tradițional, conceput pentru familii mai numeroase. Reducerea mărimii medii a gospodăriei la 2,2 persoane a condus la o subocupare extinsă, vizibilă în special în gospodăriile formate din persoane vârstnice. Indicatorii cantitativi favorabili nu reflectă calitatea reală a spațiului sau eficiența energetică, fiind înșelători. Nevoia reală este calitativă: locuințe modernizate, sigure și adaptate.

Structura locuințelor după numărul de camere	Procent (%)
1 cameră	2,5
2 camere	18,0
3 camere	35,5
4+ camere	30,0

Tabel 9 - Structura locuințelor după numărul de camere

Politicile urbanistice pot adresa această disfuncție prin trei direcții:

- 1. Reconversie și modernizare:** RLU trebuie să faciliteze reconversia clădirilor vechi, permițând amenajarea de unități locative separate în cadrul aceleiași clădiri pentru a încuraja coabitarea intergenerațională sau închirierea.
- 2. Programe de reabilitare:** Definirea unor zone prioritare pentru programe de reabilitare, concentrând resursele spre zonele cu cel mai mare grad de degradare.
- 3. Standarde pentru construcții noi:** RLU trebuie să stabilească cerințe minime de confort și eficiență energetică, descurajând construcția de clădiri excesiv de mari și ineficiente.

10.2. Dotarea cu apă curentă și canalizare

CONSTATARE FACTUALĂ: Deși 75% dintre gospodării sunt racordate la sistemul public de alimentare cu apă, accesul la un sistem centralizat de canalizare este de doar 15%, conform datelor din anchetă.

PROBLEMĂ CLARĂ: Decalajul major între cele două servicii de bază are consecințe grave asupra sănătății publice și a calității mediului. Dependența masivă de soluții individuale de colectare a apelor uzate, precum fose septice neconforme sau latrine uscate, reprezintă un risc semnificativ de poluare a solului și a pânzei freatice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este imperativă prioritizarea absolută a proiectelor de extindere a rețelei de canalizare și de construire a unei stații de epurare. PUG-ul trebuie să trateze această investiție ca fiind cea mai importantă pentru modernizarea comunei. Fără rezolvarea acestei disfuncționalități critice, orice altă inițiativă de dezvoltare, în special în turism, este fundamental compromisă.

Deși rețeaua publică de apă acoperă mare parte din vetrele satelor, persistă zone dispersate, precum cele din KILO_CAROURILE [X04, Y09] și [X05, Y09], unde fântâna individuală rămâne sursa principală, cu riscuri de contaminare. Situația sistemului de canalizare este critică, plasând comuna Colți mult sub mediile județene și naționale. Majoritatea covârșitoare a gospodăriilor (85%) utilizează soluții individuale neconforme.

Serviciu Utilități	Grad de acoperire în Comuna Colți (%)
Alimentare cu apă (sistem public)	75,0
Canalizare (sistem public)	15,0

Tabel 10 Grad de acoperire al serviciului de utilități

PUG-ul trebuie să conțină prevederi ferme pentru rezolvarea acestei probleme:

1. **Delimitarea unui perimetru prioritar** pentru extinderea rețelei de canalizare, acoperind toate zonele cu densitate mare de locuire.
2. **Rezervarea terenului** necesar pentru construirea unei stații de epurare moderne, amplasată pentru a minimiza impactul asupra zonelor locuite.
3. **Stabilirea prin RLU a obligativității racordării** la sistemul public de canalizare pentru toate construcțiile, pe măsură ce rețeaua se extinde.

10.3. Dotarea cu instalații sanitare și sistem de încălzire

CONSTATARE FACTUALĂ: Un procent de 48,5% din locuințele comunei Colți nu dispun de baie în interior, iar dependența de sistemele de încălzire pe bază de lemne este cvasitotală (81%), conform datelor din ancheta sociologică.

PROBLEMĂ CLARĂ: Nivelul de confort locativ este extrem de scăzut, anacronic, cu implicații directe asupra igienei și sănătății, la care se adaugă riscuri de poluare a aerului și de siguranță la incendiu.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Politicile de extindere a rețelelor de utilități trebuie cuplate obligatoriu cu programe de sprijin pentru reabilitarea locuințelor, facilitând amenajarea

de grupuri sanitare interioare și modernizarea sistemelor de încălzire. A aduce utilitățile la poarta gospodăriei nu este suficient dacă locuința nu este adaptată pentru a le utiliza.

Aproape jumătate din locuințe fără baie indică o lipsă fundamentală de confort, legată direct de absența canalizării și de precaritatea economică. PUG-ul poate stimula eliminarea acestei situații prin:

- a) Programe de finanțare pentru canalizare care să includă componente de sprijin pentru gospodăriile vulnerabile, pentru a facilita construcția de băi interioare.
- b) Condiționarea prin RLU a oricărei autorizații de construire nouă de prevederea unui grup sanitar interior.

Dependența masivă de sobele cu lemne (81%) ridică probleme de eficiență energetică, impact asupra calității aerului și risc de incendii, în contextul în care rețeaua de gaze naturale este inexistentă.

Dotare Locuință	Procent Gospodării (%)
Baie în interior	51,5
Bucătărie	70,0
Încălzire cu sobe pe lemne	81,0

Tabel 11 – Procentul gospodăriilor dotate cu băi, bucătării și modul de încălzire

PUG-ul trebuie să se concentreze pe creșterea eficienței și siguranței sistemelor existente prin promovarea programelor naționale de tip "Casa Verde", includerea în RLU a unor cerințe de eficiență energetică pentru construcțiile noi și dezvoltarea de proiecte pilot pentru utilizarea altor surse de energie regenerabilă. Îmbunătățirea condițiilor de locuire în comuna Colți necesită o abordare integrată: extinderea rețelelor de utilități trebuie să meargă mână în mână cu modernizarea fondului locativ.

11. DISTRIBUȚIA SPAȚIALĂ A POPULAȚIEI ȘI DENSITĂȚI

Distribuția populației în teritoriul comunei Colți modelează direct structura fizică a așezărilor și, implicit, necesarul de infrastructură. O înțelegere aprofundată a modelelor de locuire și a densităților este esențială pentru a gestiona eficient un teritoriu rural cu așezări dispersate. Geografia populației, explorată prin distribuția la nivel de sate componente, calculul densităților și identificarea tendințelor de expansiune sau contracție, oferă o hartă detaliată a prezenței umane, servind ca bază pentru dimensionarea corectă a rețelelor de infrastructură și localizarea serviciilor publice.

Metodologia combină analiza datelor statistice cu interpretarea hărților și a ortofotoplanurilor, utilizând sistemul de referință GRILA TKHC pentru o localizare precisă a fenomenelor. Se analizează distribuția cantitativă și modelele calitative de locuire, corelând aceste aspecte cu concluziile anterioare privind declinul demografic și structura pe vârste, pentru a oferi o imagine completă și dinamică.

11.1. Distribuția teritorială a populației

CONSTATARE FACTUALĂ: Populația comunei Colți este distribuită neuniform între cele patru sate componente, cu o concentrare de 40% în satul de reședință, Colți, și o tendință de depopulare a așezărilor izolate, precum Muscelu Cărămănești (15%).

PROBLEMĂ CLARĂ: Distribuția dezechilibrată, accentuată de modelul de locuire dispersat, generează provocări în asigurarea accesului echitabil la servicii, întreținerea infrastructurii pe distanțe mari și menținerea coeziunii sociale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Planul Urbanistic General trebuie să adopte o strategie de dezvoltare teritorială diferențiată. Zonele consolidate necesită măsuri de optimizare, iar cele în declin, o abordare de tip "smart decline" sau revitalizare prin funcțiuni alternative. RLU va transpune strategia în reglementări care descurajează construcțiile izolate și încurajează consolidarea vetrelor de sat.

Analiza detaliată a repartizării populației, conform datelor de anchetă, arată o ierarhie clară. Satul Colți, centrul administrativ și funcțional, concentrează 40% din populație și principalele dotări. Spațial, se desfășoară în KILOCAROURILE [X05, Y07], [X06, Y07] și [X06, Y06], beneficiind de o accesibilitate superioară. Satul Aluniș, cunoscut pentru ansamblul rupestru, deține 25% din populație și are o structură relativ consolidată, localizată în KILOCAROUL [X04, Y08]. Satele Colții de Jos (20%) și Muscelu Cărămănești (15%) au o populație redusă și o dispersie accentuată. În special Muscelu Cărămănești, situat la o altitudine superioară și cu acces dificil, în

KILO_CAROURILE [X04, Y09] și [X05, Y09], prezintă semne evidente de depopulare, cu un număr mare de locuințe abandonate și o populație extrem de îmbătrânită.

Sat Component	Populație (procent din total)	Tendință Demografică	Localizare KILO_CAROU principală
Colți	40%	Stagnare / Consolidare	[X05, Y07], [X06, Y07]
Aluniș	25%	Declin moderat	[X04, Y08]
Colții de Jos	20%	Declin moderat	[X06, Y06], [X07, Y06]
Muscelu Cărămănești	15%	Declin accentuat / Depopulare	[X04, Y09], [X05, Y09]

Tabel 12 – Populația satelor componente din Comuna Colți

Tendențele de expansiune sau contracție a așezărilor sunt direct legate de aceste dinamici. Se observă contracția zonelor locuite în satele izolate și o ușoară expansiune dezordonată în vatra satului Colți, prin apariția de case de vacanță în zone fără utilități. PUG-ul trebuie să gestioneze această dublă tendință: pentru satele în declin, politicile vor viza menținerea serviciilor minime și reconversia fondului abandonat în unități turistice; pentru zonele de presiune, RLU va condiționa autorizarea de existența rețelelor edilitare și de respectarea unui cod arhitectural.

Modelele de locuire sunt diverse. Predomină modelul "adunat" în vetrele de sat, definite în PUG ca perimetre de consolidare prioritară. Pe versanți se întâlnește modelul "risipit" sau "dispersat", cu gospodării izolate, costisitor din punct de vedere al infrastructurii. O soluție ar fi definirea în RLU a unor "zone de locuire dispersată cu regim special", unde construcțiile noi sunt permise doar dacă sunt legate de o activitate agricolă sau turistică, iar proprietarii își asumă o parte mai mare din costurile de extindere a utilităților.

11.2. Densitatea populației și modele de locuire

CONSTATARE FACTUALĂ: Comuna Colți prezintă o densitate brută a populației de 60,2 locuitori/km², valoare specifică zonelor rurale montane, care maschează disparități mari între intravilan și extravilan.

PROBLEMĂ CLARĂ: Densitățile foarte scăzute și modelul de locuire dispersat fac ca furnizarea de servicii publice și extinderea infrastructurii să fie extrem de ineficiente economic, generând costuri pe cap de locuitor mult mai mari decât în zonele compacte.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să promoveze o dezvoltare spațială compactă ca principiu strategic fundamental. RLU va descuraja activ construcțiile izolate în extravilan și va stimula densificarea controlată a vetrelor de sat existente, unde infrastructura poate fi asigurată sustenabil.

Analiza densității populației trebuie realizată la mai multe scări. Densitatea brută de 60,2 loc./km² (1.868 locuitori / 31,01 km²) confirmă caracterul rural. Densitatea netă, calculată în intravilan, este mai relevantă, atingând 20-30 locuitori/ha în zonele centrale ale satelor Colți și Aluniș. Aceste valori, deși scăzute, indică un potențial de densificare în perimetrele construibile existente. Se recomandă o cartografiere detaliată a densităților la nivel de HECTACAROU pentru a identifica precis zonele subutilizate, precum cele din KILOCAROU [X06, Y07], care ar putea fi prioritizate pentru proiecte de locuințe destinate tinerilor.

Tip Densitate	Valoare Estimată	Scara de Analiză	Relevanță pentru PUG
Densitate Brută	60,2 loc./km ²	Întregul UAT	Caracterizare generală a teritoriului
Densitate Netă	20-30 loc./ha	Intravilanul consolidat	Identificarea potențialului de densificare

Tabel 13 – Tipologii de densitate

Impactul densității scăzute este direct și cuantificabil. Costul pe gospodărie pentru extinderea rețelelor de utilități este invers proporțional cu densitatea, devenind prohibitiv în zonele dispersate. O politică de dezvoltare responsabilă trebuie să limiteze aceste costuri. RLU poate institui o "taxă de impact asupra infrastructurii" pentru construcțiile izolate sau poate condiționa autorizarea de realizarea unor sisteme individuale performante.

Modelele de locuire sunt strâns legate de densitate. Modelul "adunat" este cel mai eficient și trebuie încurajat prin prioritizarea investițiilor în infrastructură și prin reglementări RLU care permit o utilizare mai intensivă a terenului (ex: regim de înălțime P+1). Modelul "dispersat" trebuie gestionat cu prudență; extinderea sa este nesustenabilă. PUG-ul trebuie să o descurajeze și să o condiționeze strict, definind în RLU zone unde acest tip de locuire este permis doar dacă este legat de o exploatare agricolă sau de o unitate agroturistică. Gestionarea densităților este o decizie strategică cu impact direct asupra bugetului local, calității mediului și echității sociale. O dezvoltare compactă este singura cale sustenabilă, concluzie ce fundamentează necesitatea analizei fluxurilor de mobilitate.

12. NAVETISMUL ȘI MOBILITATEA PENTRU MUNCĂ ȘI EDUCAȚIE

Analiza fluxurilor zilnice de populație definește aria funcțională reală a comunei Colți, care depășește granițele administrative, și fundamentează necesarul de infrastructură de transport. Un procent de 29% din populația activă realizează deplasări periodice pentru muncă în afara localității, transformând comuna într-un teritoriu furnizor de forță de muncă. Dependența economică de polii urbani regionali și presiunea exercitată asupra unei infrastructuri de transport deficitare impun integrarea în Planul Urbanistic General a unor soluții strategice pentru gestionarea acestei mobilități.

Acest capitol analizează principalele destinații, mijloacele de transport utilizate și profilul navetiștilor, separând componenta de muncă de cea educațională. Scopul este de a contura un diagnostic clar al interdependențelor teritoriale și de a oferi o bază solidă pentru politicile de transport și dezvoltare economică propuse prin PUG. Fiecare afirmație este ancorată în datele disponibile, interpretate în contextul specific al comunei Colți, pentru a asigura o fundamentare riguroasă a deciziilor de planificare.

12.1. Navetismul pentru Muncă: Principalii Poli de Atracție și Rute

CONSTATARE FACTUALĂ: Navetismul pentru muncă reprezintă o componentă structurală a vieții economice pentru 29% din populația activă, principalii poli de atracție fiind municipiul Buzău și orașele Pătârlagele și Nehoiu.

PROBLEMĂ CLARĂ: Dependența de transportul rutier individual este aproape totală: peste 85% dintre navetiști utilizează autoturismul personal sau microbuze private. Această situație, coroborată cu o infrastructură precară (77% nemulțumire generală față de starea drumurilor) și o ofertă de transport public aproape inexistentă, generează costuri ridicate și presiune pe rețeaua de drumuri comunale.

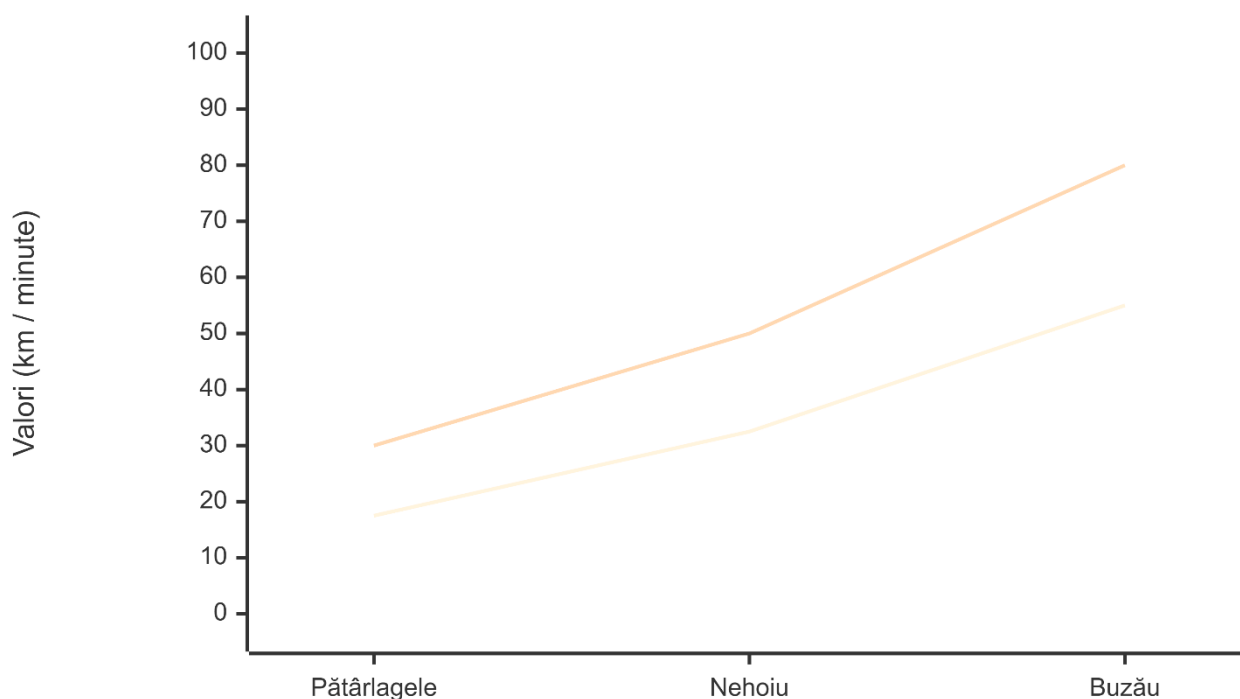
CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară prioritizarea absolută a modernizării rețelei rutiere locale (DC69, DC71, DC78) și fundamentarea unei strategii de transport public intercomunitar. PUG-ul trebuie să definească coridoarele de transport și să rezerve terenurile necesare pentru amenajări conexe (stații, parcări), ca singure soluții viabile pentru a reduce costurile și a crește accesibilitatea la locurile de muncă.

Analiza detaliată a destinațiilor de navetism confirmă orientarea funcțională a comunei către polii economici ai județului. Municipiul Buzău atrage forța de muncă specializată în sectorul serviciilor și industrie, în timp ce orașele mai apropiate, Pătârlagele și Nehoiu, atrag lucrători în exploatare forestieră, prelucrarea lemnului și comerț. Profilul navetistului este, în general, cel al unei

persoane adulte, cu un nivel de calificare mediu, care nu găsește oportunități de angajare corespunzătoare în economia locală. Frecvența preponderent zilnică a deplasărilor implică un consum considerabil de timp și resurse financiare, cu impact direct asupra calității vieții.

Impactul acestei dinamici asupra infrastructurii este sever. Drumurile comunale DC69 Colți-Aluniș, DC71 și DC78 sunt supuse unui trafic intens pentru care nu au fost proiectate, ceea ce accelerează degradarea lor. PUG-ul trebuie să propună un program multianual de investiții pentru reabilitarea acestor artere vitale. Utilizând grila TKHC, se observă că axa principală de mobilitate traversează KILO_CAROURILE [Xo4, Yo8], [Xo5, Yo7] și [Xo6, Yo6], conectând satele componente cu rețeaua de drumuri județene. Pe lângă reabilitarea carosabilului, PUG-ul poate propune amenajarea unor stații de așteptare pentru microbuze și crearea de parcări de tip "park and ride" la ieșirile din comună.

Accesibilitate – Distanță și Timp Mediu

Figură 1 - Accesibilitatea - distanțe și timp mediu

Fără măsuri concrete de îmbunătățire a infrastructurii și de diversificare a opțiunilor de transport, costurile economice și sociale ale navetismului vor continua să crească, accentuând tendințele de depopulare. Această problemă este la fel de acută și în cazul mobilității educaționale.

12.2. Mobilitatea Educațională și Transportul Școlar

CONSTATARE FACTUALĂ: Mobilitatea educațională, respectiv naveta elevilor către unități de învățământ din afara localității, este un fenomen semnificativ, determinat de percepția unei calități superioare a educației în centrele urbane (64% nemulțumire față de infrastructura școlară locală).

PROBLEMĂ CLARĂ: Acest exod educațional slăbește sistemul de învățământ local, scăzând numărul de elevi și justificând, în timp, subfinanțarea sau chiar desființarea școlii. Simultan, generează costuri suplimentare și dificultăți logistice pentru familii, punând presiune pe infrastructura de transport.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să abordeze această problemă printr-o strategie integrată, care să combine propuneri de modernizare a infrastructurii școlare locale cu soluții pentru optimizarea și securizarea transportului școlar, pentru a face educația locală mai atractivă și naveta mai sigură și eficientă.

Fluxurile de navetism școlar sunt orientate către orașele Pătârlagele și municipiul Buzău. Fenomenul este alimentat de trei factori principali: A. Lipsa unei unități de învățământ liceal în comună; B. Oferta educațională mai diversificată din mediul urban; C. Percepția unei calități superioare a actului didactic în școlile de la oraș. Exodul elevilor are un impact negativ pe termen lung asupra coeziunii comunității și a vitalității școlii gimnaziale locale. O școală cu un număr redus de elevi devine mai puțin atractivă pentru cadrele didactice calificate și intră într-un cerc vicios al declinului.

Transportul școlar, asigurat prin microbuze, se confruntă cu probleme de aglomerație, nerespectarea programului și siguranță precară. PUG-ul poate contribui la ameliorarea acestei situații prin următoarele măsuri:

1. Propunerea unor trasee optimizate pentru microbuzele școlare, care să deservească eficient toate satele comunei.
2. Amenajarea unor stații de îmbarcare/debarcare sigure și semnalizate corespunzător în punctele cheie.
3. Includerea în strategia de dezvoltare a unui proiect pentru achiziționarea de noi microbuze școlare.
4. Reglementarea, prin RLU, a unor condiții specifice pentru amplasarea stațiilor de transport public, pentru a asigura accesibilitatea și siguranța elevilor.

Impactul pe termen lung al mobilității educaționale trebuie gestionat strategic. Pe lângă îmbunătățirea transportului, este necesară o investiție masivă în modernizarea școlii din Colți, pentru a o transforma într-un centru educațional atractiv. O astfel de investiție ar putea convinge

o parte dintre părinți să opteze pentru sistemul local, reducând presiunea asupra transportului și consolidând comunitatea.

12.3. Bilanțul Navetismului și Definierea Ariei Funcționale

CONSTATARE FACTUALĂ: Bilanțul navetismului pentru comuna Colți este net negativ: numărul persoanelor care pleacă zilnic pentru muncă și educație este considerabil mai mare decât numărul celor care sosesc în același scop, care este neglijabil.

PROBLEMĂ CLARĂ: Rolul comunei de "dormitor" sau de rezervor de forță de muncă pentru polii economici din jur accentuează vulnerabilitatea economică și socială, extrăgând capital uman vital fără a genera dezvoltare locală corespunzătoare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să recunoască și să gestioneze această realitate: aria funcțională a comunei Colți este mult mai extinsă decât teritoriul său administrativ și este policentrică. Strategiile de dezvoltare trebuie să fie corelate cu cele ale localităților vecine, într-o logică de cooperare teritorială.

Bilanțul negativ confirmă un deficit structural de atractivitate economică și educațională. Această situație demonstrează integrarea populației locale pe piața muncii regionale, dar devine problematică atunci când este dublată de o infrastructură de transport precară și de o lipsă de alternative locale. PUG-ul trebuie să vizeze două obiective strategice paralele: 1. Îmbunătățirea conectivității cu polii de atracție. 2. Stimularea dezvoltării economice locale, pentru a oferi o alternativă la navetism.

Definierea ariei funcționale este un exercițiu esențial. Pe baza fluxurilor de navetism, se conturează o arie care include, pe lângă teritoriul propriu, și o parte din teritoriile administrative ale orașelor Pătârlagele și Nehoiu, precum și o legătură puternică cu municipiul Buzău. Recunoașterea acestei arii în PUG are implicații practice:

- a) Orice plan de mobilitate trebuie gândit la scara acestei arii funcționale.
- b) Strategiile economice pot viza crearea unor lanțuri valorice la nivel regional (ex: producție agricolă în Colți, procesare în Pătârlagele, desfacere în Buzău).
- c) Planificarea serviciilor publice trebuie să ia în considerare accesul locuitorilor din Colți la dotările din centrele urbane apropiate.

Analiza navetismului revelează o realitate complexă, în care comuna Colți este profund integrată în dinamica teritorială a județului Buzău. PUG-ul trebuie să reflecte această realitate, propunând o viziune de dezvoltare care să depășească limitele administrative stricte și să promoveze

*Actualizarea Planului Urbanistic General al Comunei Colți
Studiu de fundamentare privind evoluția socio-demografică*

cooperarea inter-comunitară, fundamentând astfel proiecțiile privind evoluția viitoare a populației.

13. PROIECȚII DEMOGRAFICE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG

CONSTATARE FACTUALĂ: Declinul demografic structural al comunei Colți, evidențiat în analizele anterioare, este o realitate de necontestat, impunând cuantificarea acestei tendințe pe orizontul de planificare al Planului Urbanistic General (PUG) pentru a dimensiona corect necesarul de infrastructură, servicii și zone funcționale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Orice strategie de dezvoltare propusă prin PUG trebuie să fie fundamentată nu pe o ipoteză de creștere speculativă, ci pe scenarii realiste de evoluție a populației, care să permită o planificare adaptativă și sustenabilă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Acest capitol elaborează trei scenarii de evoluție—pesimist, realist și optimist—utilizând o metodologie de proiecție adaptată contextului de date limitate, specifice mediului rural montan, pentru a furniza datele cantitative esențiale care vor fundamenta toate propunerile PUG.

Anticiparea dimensiunii și structurii populației viitoare reprezintă piatra de temelie a oricărui proces de planificare urbană responsabil. Acest demers transformă diagnosticul demografic static într-o viziune dinamică, explorând traiectoriile posibile ale comunității pe un orizont de 10 și 20 de ani. Vor fi prezentate metodologia de proiecție selectată, ipotezele detaliate care stau la baza fiecărui scenariu de evoluție și rezultatele prognozei, atât pentru populația totală, cât și pentru structura pe grupe mari de vârstă. Obiectivul final este de a oferi un cadru cantitativ robust pentru fundamentarea deciziilor PUG, de la necesarul de locuințe și dotări, până la politicile de dezvoltare economică și protecție a mediului.

13.1. Metode de proiecție demografică

CONSTATARE FACTUALĂ: Selectarea metodei de proiecție demografică trebuie să fie direct corelată cu disponibilitatea și calitatea datelor statistice la nivel local, iar pentru comuna Colți, granularitatea redusă a acestora face inaplicabile modelele demografice complexe.

PROBLEMĂ CLARĂ: Lipsa unor serii lungi de date detaliate pe cohorte de vârstă și gen la nivel de UAT rural montan împiedică utilizarea metodelor sofisticate, existând riscul de a produce prognoze cu o marjă mare de eroare, dacă nu se alege o metodologie adaptată.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se adoptă metoda componentelor ca fiind cea mai robustă și adecvată abordare în acest context. Aceasta permite o transparență ridicată a ipotezelor și o flexibilitate în construirea scenariilor, asigurând o fundamentare solidă pentru PUG.

Metoda componentelor se bazează pe proiecția separată a principalelor componente ale dinamicii demografice—natalitatea, mortalitatea și migrația—și pe agregarea lor ulterioară pentru a estima

populația totală. Procesul se desfășoară prin aplicarea unor rate specifice de fertilitate, mortalitate și migrație la structura pe vârste și sexe a populației de la un moment inițial (T_0), pentru a calcula populația la un moment viitor ($T+n$). Formula de bază a bilanțului demografic este:

$$\text{Populație}(T+n) = \text{Populație}(T) + (\text{Născuți} - \text{Decedați}) + (\text{Imigranți} - \text{Emigranți})$$

Avantajul principal al acestei metode este că permite o analiză detaliată a factorilor care contribuie la schimbarea demografică și facilitează modelarea impactului unor eventuale politici publice. De exemplu, se poate simula efectul unei politici de atragere a tinerilor prin modificarea ratei de migrație pentru grupa de vârstă 20-35 de ani. Sursele de date necesare pentru aplicarea metodei includ:

1. **Structura populației pe vârste și sexe la momentul inițial** (Recensământul Populației și Locuințelor 2021).
2. **Ratele de fertilitate pe grupe de vârstă pentru femei.**
3. **Ratele de mortalitate pe vârste și sexe.**
4. **Date sau estimări privind fluxurile migratorii**, structurate pe vârstă și sex.

În contextul comunei Colți, unde datele detaliate sunt limitate, se vor utiliza rate medii de la nivel județean și regional, ajustate pe baza tendințelor locale observate în analizele anterioare. Pentru mortalitate, se va lua în considerare structura de vârstă mai îmbătrânită a comunei (45% peste 65 de ani), care va genera o rată brută a mortalității superioară mediei județene. Pentru natalitate, se va considera ponderea redusă a populației fertile, ca urmare a exodului tinerilor. Pentru migrație, se vor utiliza datele calitative și procentuale din anchetele locale (navetism 29% din populația activă) pentru a estima un spor migratoriu negativ.

Limitele acestei abordări sunt legate direct de acuratețea ratelor estimate. Orice modificare a comportamentului demografic sau a atractivității economice poate schimba aceste rate și, implicit, rezultatele proiecției. De aceea, este esențială construirea mai multor scenarii, de la continuarea tendințelor actuale la inversarea parțială a acestora. Alternative metodologice, precum extrapolarea matematică simplă (liniară sau exponențială) a populației totale, au fost respinse. Acestea ignoră complet modificările din structura pe vârste și nu permit o analiză a cauzelor schimbării, fiind inferioare din punct de vedere analitic. Metoda componentelor, deși mai laborioasă, oferă o imagine mult mai nuanțată și mai utilă pentru scopurile planificării urbanistice, permițând prognoza structurii viitoare a populației, nu doar a numărului total de locuitori.

13.2. Scenarii de evoluție

CONSTATARE FACTUALĂ: Viitorul demografic nu este predeterminat, ci depinde de o multitudine de factori socio-economici, iar elaborarea de scenarii multiple este instrumentul principal pentru gestionarea acestei incertitudini în planificare.

PROBLEMĂ CLARĂ: Este necesară definirea unor ipoteze de lucru plauzibile și intern coerente pentru fiecare scenariu, ancorate în realitățile diagnosticate în capitolele anterioare (declin istoric, îmbătrânire, migrație negativă).

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se dezvoltă trei scenarii de proiecție pentru comuna Colți: pesimist, realist/tendențial și optimist. Fiecare scenariu este construit prin ajustarea ipotezelor privind fertilitatea, mortalitatea și migrația, oferind un cadru de referință pentru evaluarea robusteții propunerilor PUG.

Scenariul 1: Pesimist (Declin Accelerat)

Acest scenariu reprezintă o ipoteză de "worst-case", în care tendințele negative actuale nu doar că se mențin, ci se și accentuează.

- a) Fertilitatea rămâne la un nivel foarte scăzut, sub 1,3 copii/femeie, sub influența emigrării continue a populației tinere.
- b) Mortalitatea se menține la un nivel ridicat, pe măsură ce contingentele numeroase născute în perioada 1950-1960 ajung la vârste înaintate.
- c) Migrația netă negativă se accentuează. Atractivitatea polilor urbani crește, oportunitățile locale stagnează, iar exodul tinerilor se intensifică, nefiind compensat de revenirea pensionarilor.

Scenariul 2: Realist/Tendențial (Continuarea Declinului)

Acesta este scenariul de bază, extrapolând tendințele observate în ultimii 10-15 ani. Este considerat cel mai probabil în absența unor șocuri majore.

- a) Fertilitatea se menține la nivelurile actuale, scăzute, specifice mediului rural românesc.
- b) Mortalitatea urmează tendința generală de scădere lentă, dar rata brută rămâne ridicată datorită structurii pe vârste.
- c) Sporul migratoriu rămâne negativ, la o valoare similară cu cea din prezent. Un număr de tineri vor continua să plece anual, în timp ce un flux redus de pensionari și rezidenți urbani se va stabili în comună.

Scenariul 3: Optimist (Stabilizare / Declin Încetinit)

Acest scenariu explorează posibilitatea unei inversări parțiale a tendințelor negative, ca rezultat al unor politici publice de succes și al valorificării potențialului local (turistic, cultural).

a) Fertilitatea cunoaște o ușoară revenire spre 1,5-1,6 copii/femeie, pe fondul creșterii calității vieții.

b) Mortalitatea continuă să scadă, datorită îmbunătățirii accesului la servicii medicale.

c) Migrația netă devine principala pârghie de redresare. Sporul migratoriu negativ se reduce treptat, ajungând aproape de zero. Acest lucru se realizează prin reducerea plecărilor tinerilor, datorită apariției de oportunități locale (turism, meșteșuguri), și prin atragerea unui număr mai mare de noi rezidenți (persoane care lucrează de la distanță, pensionari activi).

Tabel 5 – Ipoteze simplificite pentru componentele demografice ale scenariilor de proiecție

Componentă	Scenariul Pesimist	Scenariul Realist/Tendențial	Scenariul Optimist
Fertilitate	Foarte scăzută (sub 1,3 copii/femeie)	Scăzută (menținerea nivelului actual)	Ușoară revenire (spre 1,5-1,6 copii/femeie)
Mortalitate	Ridicată (stagnare sau ușoară creștere)	Ridicată (scădere lentă, conform tendinței naționale)	Moderată (scădere accelerată)
Migrație Netă	Accentuat negativă	Negativă (menținerea nivelului actual)	Reducere spre zero

Tabel 14 – Scenarii privind indicatorii demografici

Reprezentarea grafică a acestor trei scenarii va oferi o imagine vizuală clară a "conului de incertitudine" în care se poate înscrie evoluția viitoare a populației comunei.

13.3. Prognoza populației totale și a structurii pe vârste

CONSTATARE FACTUALĂ: Indiferent de scenariul adoptat, populația comunei Colți va continua să scadă pe orizontul de planificare al PUG; singura necunoscută este magnitudinea acestui declin.

PROBLEMĂ CLARĂ: Este necesară traducerea acestor proiecții în cifre concrete care să poată fundamenta deciziile de planificare, de la dimensionarea infrastructurii la necesarul de dotări.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Rezultatele celor trei scenarii pentru anii 2030 și 2040 sunt prezentate pentru a evalua robustețea propunerilor PUG în fața unor viitoruri alternative. Aceste prognoze sunt instrumente de planificare, nu predicții certe.

Rezultatele proiecției demografice, bazate pe ipotezele anterioare și pe populația de referință de 1.868 locuitori (2021), indică următoarele evoluții:

- **În scenariul pesimist**, populația totală ar putea scădea drastic, ajungând sub 1.400 de locuitori până în 2040 (o scădere de peste 25%). Ponderea populației vârstnice (65+) ar putea depăși 35-40%, în timp ce ponderea tinerilor (0-14 ani) ar scădea sub 10%, punând sub semnul întrebării viabilitatea economică și socială a comunei.
- **În scenariul realist/tendențial**, declinul ar fi mai temperat. Populația ar ajunge la o valoare de circa 1.600 de locuitori în 2040 (o scădere de aproximativ 15%). Îmbătrânirea demografică ar continua, ponderea vârstnicilor ajungând la aproximativ 30%. Acesta este scenariul de referință pentru dimensionarea majorității infrastructurii propuse prin PUG.
- **În scenariul optimist**, declinul ar fi semnificativ încetinit, iar populația s-ar putea stabiliza în jurul valorii de 1.750 de locuitori spre finalul perioadei. Chiar și în acest scenariu, populația nu crește, ci doar își temperează scăderea. Structura pe vârste s-ar echilibra ușor, prin reducerea plecărilor tinerilor și atragerea de populație adultă.

Scenariu	Populație 2030	Populație 2040	Variație 2021-2040 (%)
Pesimist	1.650	1.390	-25,6%
Realist	1.760	1.590	-14,9%
Optimist	1.820	1.740	-6,8%

Tabel 15 – Scenarii privind evoluția populației

Implicațiile acestor proiecții pentru planificarea urbanistică sunt majore:

1. **Necesarul de locuințe:** Niciunul dintre scenarii nu justifică o extindere masivă a intravilanului. Nevoia reală este calitativă, nu cantitativă: locuințe mai mici, eficiente energetic, adaptate pentru persoane vârstnice sau pentru cupluri/persoane singure.
2. **Dimensionarea infrastructurii:** Rețelele de utilități (apă, canalizare) trebuie dimensionate pentru scenariul realist, cu posibilitatea de extindere modulară. Supradimensionarea ar duce la costuri de operare nesustenabile.
3. **Necesarul de dotări publice:** Scăderea numărului de tineri indică necesitatea modernizării, nu a construirii de noi școli. Creșterea numărului de vârstnici justifică planificarea unor dotări specifice: un centru de zi pentru seniori, un centru medical de permanență sau servicii de îngrijire la domiciliu. PUG-ul trebuie să rezerve terenurile necesare.

Proiecțiile demografice demonstrează că principala provocare pentru comuna Colți nu este gestionarea creșterii, ci managementul inteligent al declinului. Aceste scenarii reprezintă fundamentul pe care se va construi capitolul următor, "Diagnostic Sintetic și Disfuncționalități", traducând tendințele cantitative în vulnerabilități, amenințări și oportunități strategice.

14. DIAGNOSTIC SINTETIC ȘI DISFUNȚIONALITĂȚI

CONSTATARE FACTUALĂ: Comuna Colți se confruntă cu un sindrom de vulnerabilitate demografică accentuată, caracterizat prin depopulare (scădere de 14,8% în ultimul deceniu), îmbătrânire severă (45% din populație peste 65 de ani) și dependență economică de polii urbani (29% din populația activă face naveta).

PROBLEMĂ CLARĂ: Riscul principal este cel de declin sistemic, în care erodarea capitalului uman antrenează degradarea infrastructurii, a serviciilor și a calității vieții, creând un cerc vicios greu de întrerupt.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este obligatorie adoptarea unei strategii de tip "smart decline" sau de stabilizare, care să se concentreze pe creșterea rezilienței comunității și pe valorificarea inteligentă a atuurilor existente, în special a patrimoniului cultural și natural excepțional.

Diagnosticul socio-demografic se structurează pe o analiză SWOT, care ierarhizează constatările factuale din capitolele precedente, urmată de identificarea disfuncționalităților majore și stabilirea priorităților de intervenție. Această abordare asigură o fundamentare ierarhizată pentru setul de recomandări și politici urbanistice care vor fi formulate ulterior, garantând o legătură directă și verificabilă între diagnostic și propunere.

14.1. Analiza SWOT Socio-Demografică

CONSTATARE FACTUALĂ: Profilul demografic al comunei Colți este definit de un echilibru precar între un patrimoniu cultural și natural valoros, pe de o parte, și tendințe demografice negative severe, pe de altă parte.

PROBLEMĂ CLARĂ: Comunitatea se află într-un punct de inflexiune strategic: fie reușește să valorifice oportunitățile externe (turism, migrație urban-rural) pentru a contracara amenințările (depopulare, izolare economică), fie riscă intrarea într-o spirală a declinului accelerat.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară construirea unei strategii urbanistice care să maximizeze punctele tari și oportunitățile pentru a mitiga efectele punctelor slabe și a amenințărilor. Analiza SWOT devine instrumentul esențial pentru definirea axelor prioritare de dezvoltare, traducând diagnosticul într-o viziune strategică coerentă.

Puncte Tari (Strengths)	Puncte Slabe (Weaknesses)
1. Patrimoniul cultural și natural excepțional (Ansamblul rupestru Aluniș, Muzeul Chihlimbarului).	1. Structură demografică accentuat îmbătrânită (45% populație 65+).
2. Coeziune socială ridicată datorită omogenității etnice și confesionale.	2. Declin demografic accelerat (spor natural și migratoriu negativ).
3. Cadru natural pitoresc și nealterat, cu potențial ecoturistic.	3. Nivel redus de calificare a forței de muncă și economie bazată pe subzistență (71,5% în sectorul primar).
4. Excedent de fond locativ și densitate redusă, atractive pentru rezidenți noi.	4. Infrastructură precară: canalizare <15%, drumuri degradate (77% nemulțumire).
	5. Fond locativ învechit (72% construit înainte de 1980) și confort redus (48,5% fără baie interioară).
Oportunități (Opportunities)	Amenințări (Threats)
1. Creșterea cererii pentru turism rural, ecologic și cultural.	1. Persistența tendințelor demografice negative la nivel regional și național.
2. Dezvoltarea muncii la distanță (remote work) și atragerea de "noi rurali".	2. Concurența din partea altor destinații turistice mai dezvoltate.
3. Accesul la fonduri europene și naționale pentru dezvoltare rurală și reabilitarea patrimoniului.	3. Riscuri naturale accentuate de schimbările climatice (inundații, alunecări de teren).
4. Creșterea interesului pentru produsele agricole ecologice și tradiționale.	4. Instabilitatea economică la nivel național, care poate reduce investițiile și veniturile.

Tabel 16 – Analiza SWOT

Puncte Tari (Strengths)

Resursele endogene ale comunei Colți constituie fundamentul oricărei strategii de revitalizare. Principalul atu este patrimoniul cultural și natural excepțional, care include Ansamblul rupestru de la Aluniș (cod LMI BZ-II-a-A-02352), Ansamblul muzeului de chihlimbar din Colți (cod LMI BZ-II-m-A-01799) și un peisaj montan pitoresc, nealterat. Aceste elemente conferă comunei o identitate unică și un potențial turistic considerabil, subexploatat. Un al doilea punct tare este coeziunea socială, favorizată de o comunitate relativ omogenă etnic și confesional (peste 98%

români și ortodocși), care a permis păstrarea unor tradiții locale autentice, ce pot deveni o resursă culturală. În al treilea rând, din punct de vedere al locuirii, comuna beneficiază de un excedent de fond locativ și de o densitate redusă (suprafață medie de 37 mp/persoană), factori ce pot atrage rezidenți din mediul urban în căutarea unui stil de viață mai liniștit.

Puncte Slabe (Weaknesses)

Vulnerabilitățile structurale interne frânează dezvoltarea. Cel mai grav punct slab este structura demografică, cu un proces de îmbătrânire sever (45% din populație are peste 65 de ani) și un declin demografic constant (scădere de 14,8% între 2011 și 2021), alimentat de un spor natural și migratoriu negativ. Aceasta duce la o erodare a capitalului uman și la o rată de activitate scăzută (43%). Un al doilea punct slab major este nivelul redus de calificare a forței de muncă (68,5% cu maxim 8 clase) și dependența masivă de agricultura de subzistență (71,5% din populația ocupată). În al treilea rând, infrastructura de bază este critică, cu un acces la rețeaua de canalizare sub 15%, o dependență de încălzirea cu lemne de peste 81% și o nemulțumire de 77% față de starea drumurilor. În final, fondul locativ este învechit (72% construit înainte de 1980) și are un confort redus, cu 48,5% din locuințe fără baie interioară.

Oportunități (Opportunities)

Factorii externi pot fi valorificați pentru a contracara punctele slabe. Principala oportunitate este creșterea la nivel național și european a cererii pentru turism rural, ecologic și cultural, o nișă în care patrimoniul unic al comunei Colți poate fi un avantaj competitiv. A doua oportunitate majoră este dezvoltarea tehnologiei informației și posibilitatea muncii la distanță, care poate atrage rezidenți noi din mediul urban (tineri profesioniști, "nomazi digitali"), contribuind la revitalizarea demografică. În al treilea rând, accesul la fonduri europene și naționale pentru dezvoltare rurală, modernizarea infrastructurii și reabilitarea patrimoniului cultural reprezintă o oportunitate majoră de finanțare a proiectelor strategice. Nu în ultimul rând, creșterea interesului pentru produsele agricole ecologice și tradiționale poate oferi o nișă de dezvoltare pentru micii fermieri locali, depășind modelul de subzistență.

Amenințări (Threats)

Factorii externi, necontrolabili, pot agrava problemele existente. Persistența tendințelor demografice negative la nivel regional și național poate face eforturile de stabilizare de la nivel local insuficiente. Concurența din partea altor destinații turistice rurale, mai dezvoltate și mai bine promovate, poate limita capacitatea comunei de a atrage un număr semnificativ de vizitatori. Schimbările climatice pot genera riscuri naturale suplimentare, precum inundații, alunecări de teren sau secetă, care pot afecta infrastructura și siguranța locuitorilor. În final, instabilitatea

economică la nivel național sau regional poate reduce atât capacitatea de investiții a administrației publice, cât și veniturile populației, limitând cererea pentru servicii și consum local.

Sinteza acestei analize arată că viitorul comunei Colți depinde de capacitatea sa de a transforma principalul punct slab (demografia) prin valorificarea principalului punct tare (patrimoniul) și a oportunităților externe (turism, migrație urban-rural). PUG-ul devine astfel un instrument strategic crucial, care trebuie să creeze cadrul spațial pentru această transformare.

14.2. Disfuncționalități Majore și Priorități de Intervenție

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza SWOT a relevat disfuncționalități critice care acționează ca blocaje majore în calea dezvoltării durabile a comunei Colți.

PROBLEMĂ CLARĂ: Este necesară ierarhizarea acestor disfuncționalități pentru a concentra resursele limitate (financiare, umane, de timp) către intervențiile cu cel mai mare impact.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se stabilește o listă de priorități strategice, care va ghida alocarea terenurilor, reglementările urbanistice și portofoliul de proiecte. Ierarhizarea transformă diagnosticul dintr-o listă de probleme într-un plan de acțiune, pe baza criteriilor de urgență (impact imediat asupra calității vieții) și impact strategic (capacitatea de a debloca alte oportunități).

Pe baza acestor criterii, se conturează următoarea ierarhie a disfuncționalităților și a priorităților de intervenție:

a) Prioritate Critică (Urgență Maximă și Impact Strategic Major):

- 1. Deficitul critic de infrastructură de apă și canalizare:** Lipsa unui sistem centralizat de canalizare (acoperire de 15%) și procentul de 48,5% al locuințelor fără baie interioară reprezintă cea mai gravă disfuncționalitate. Aceasta are un impact direct asupra sănătății publice, calității mediului și blochează orice perspectivă de dezvoltare a turismului. Proiectul integrat de apă și canalizare, incluzând o stație de epurare, este prioritatea absolută a PUG.
- 2. Starea precară a infrastructurii rutiere:** Degradarea drumurilor comunale (nemulțumire de 77%) izolează comunitatea, crește costurile de transport pentru navetiști (29% din populația activă), îngreunează accesul serviciilor de urgență și descurajează turismul. Modernizarea axelor rutiere principale (DC69, DC71, DC78) este esențială pentru a asigura conectivitatea de bază.

b) Prioritate Majoră (Impact Strategic pe Termen Lung):

- 3. Declinul și îmbătrânirea demografică:** Această disfuncționalitate nu este o prioritate de "intervenție" în sine, ci un "filtru strategic". Orice proiect propus prin PUG trebuie evaluat

prin prisma contribuției sale la creșterea atractivității rezidențiale și economice a comunei pentru a stabili populația.

4. **Structura economică nediversificată și calificarea redusă a forței de muncă:** Dependența de agricultura de subzistență și lipsa de oportunități economice calificate alimentează exodul tinerilor. PUG-ul trebuie să creeze cadrul spațial pentru diversificare prin definirea unor zone cu potențial turistic, reglementări flexibile pentru mici afaceri și meșteșuguri și protejarea terenurilor agricole cu potențial.

c) **Prioritate Secundară (Intervenții de Consolidare și Creștere a Calității Vieții):**

5. **Fondul locativ învechit și ineficient energetic:** Modernizarea locuințelor este esențială pentru calitatea vieții, dar depinde de rezolvarea problemei canalizării. PUG-ul trebuie să faciliteze acest proces prin reglementări care încurajează reabilitarea.
6. **Infrastructura educațională și socială precară:** Pentru a atrage familii tinere, este necesară modernizarea școlii (nemulțumire de 64%) și crearea de facilități pentru copii și vârstnici. PUG-ul trebuie să rezerve terenurile necesare și să protejeze funcțiunea acestor dotări.
7. **Subexploatarea patrimoniului cultural și natural:** Deși este un atu major, patrimoniul nu poate deveni un motor economic fără o infrastructură minimă (drumuri de acces, utilități). Valorificarea sa depinde de rezolvarea priorităților critice.

Această ierarhizare oferă o bază clară pentru capitolul final, care va traduce aceste priorități în recomandări concrete pentru PUG, de la propuneri de zonificare și reglementări, la un portofoliu de proiecte strategice. Disfuncționalitățile identificate aici devin obiectivele de rezolvat în capitolul următor.

15. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PUG

Acest capitol final al analizei socio-demografice traduce diagnosticul într-un set de politici urbanistice concrete și acționabile, care răspund disfuncționalităților identificate și valorifică atuurile unice ale comunei Colți. Declinul demografic structural (o scădere de 14,8% între 2011 și 2021), îmbătrânirea accentuată a populației (45% peste 65 de ani), dependența economică de polii urbani (29% navetism) și precaritatea infrastructurii (sub 15% acoperire canalizare) impun adoptarea unei strategii de stabilizare și creștere a calității vieții, nu de expansiune cantitativă.

Propunerile sunt structurate pe patru axe majore de intervenție, fiecare formulată ca o directivă pentru Planul Urbanistic General (PUG):

1. Recomandări pentru zonificare, vizând o utilizare eficientă a teritoriului;
2. Politici de locuire, menite să adreseze calitatea fondului locativ;
3. Necesarul de echipamente publice, dimensionat conform proiecțiilor demografice;
4. Măsuri de dezvoltare, care utilizează pârghiile urbanistice pentru a stimula atractivitatea comunei. Scopul este de a oferi soluții spațiale și normative care să contribuie la creșterea rezilienței și la asigurarea unui viitor durabil pentru comunitate.

15.1. Recomandări pentru Zonificare

CONSTATARE FACTUALĂ: Proiecțiile demografice indică un declin al populației în toate scenariile, în timp ce analiza teritorială a relevat o densitate redusă a zonelor locuite (20-30 loc./ha în intravilanul consolidat) și o tendință de extindere necontrolată a construcțiilor în extravilan.

PROBLEMĂ CLARĂ: Există o disfuncționalitate majoră între oferta extensivă de teren construibil și cererea reală, generată de o populație în scădere. Această situație duce la costuri nesustenabile de extindere și întreținere a rețelelor de utilități și la degradarea peisajului valoros.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este imperativă adoptarea unei politici de "compactare inteligentă" a intravilanului. PUG-ul și Regulamentul Local de Urbanism (RLU) trebuie să descurajeze extinderile nejustificate și să prioritizeze utilizarea eficientă a terenului deja construit sau echipat cu utilități, pentru a optimiza investițiile publice și a proteja resursele teritoriale.

Pentru a traduce acest principiu în reglementări concrete, se formulează următoarele recomandări pentru zonificarea funcțională:

1. **Optimizarea și ierarhizarea intravilanului existent:** Se va realiza o analiză la nivel de HECTA_CAROU pentru a delimita precis: a) **Zone de consolidare prioritară:** Vetrele

satelor Colți și Aluniș, localizate în principal în KILO_CAROURILE [X05, Y07], [X06, Y07] și [X04, Y08], unde investițiile în modernizarea infrastructurii sunt prioritare. b) **Zone de regenerare:** Perimetrele din satele Colții de Jos și Muscelu Cărămănești, în special în KILO_CAROURILE [X04, Y09] și [X05, Y09], unde PUG-ul va promova politici de reconversie funcțională (ex: unități agroturistice). c) **Retragerea limitei de intravilan:** În zonele izolate, complet nelocuite și neechipate edilitar, PUG-ul va analiza oportunitatea revenirii terenurilor în extravilan.

- Limitarea strictă a extinderii intravilanului:** Orice propunere de extindere a intravilanului este interzisă, cu excepția cazurilor justificate cumulativ prin: a) Un studiu de fundamentare care demonstrează o cerere reală, nesatisfăcută în intravilanul existent. b) Dovada sustenabilității economice a extinderii rețelelor de utilități, cu un plan de finanțare asigurat. c) Poziționarea noii extinderi în continuitatea zonelor deja construite și echipate.
- Protecția terenurilor agricole și a peisajului:** PUG-ul va institui un regim de protecție strict prin: a) Delimitarea zonelor agricole productive, unde construcțiile, altele decât cele anexe, sunt interzise. b) Crearea unor zone de protecție cu reglementări specifice în jurul monumentelor istorice BZ-II-a-A-02352 (Ansamblul rupestru Aluniș) și BZ-II-m-A-01799 (Muzeul chihlimbarului). c) Introducerea în RLU a unor prevederi pentru protecția peisajului, condiționând autorizarea construcțiilor de respectarea unui ghid de arhitectură locală.

15.2. Politici de Locuire

CONSTATARE FACTUALĂ: Fondul locativ este învechit (72% construit înainte de 1980), ineficient energetic, cu un confort precar (48,5% fără baie interioară) și inadecvat structurii actuale a gospodăriilor (mărimea medie fiind de 2,2 persoane/gospodărie).

PROBLEMĂ CLARĂ: Neconcordanța structurală între oferta de locuințe mari și vechi și cererea reală pentru locuințe mici și moderne blochează îmbunătățirea calității vieții și descurajează stabilirea noilor rezidenți.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară o politică de locuire axată pe reabilitarea și modernizarea fondului existent. PUG și RLU trebuie să creeze instrumentele urbanistice care să faciliteze și să stimuleze acest proces, considerându-l prioritar față de construcțiile noi extensive.

Politica de locuire trebuie să fie calitativă, nu cantitativă. Se propun următoarele direcții de acțiune:

- Crearea unui program local de sprijin pentru reabilitarea locuințelor:** PUG-ul va fundamenta un program administrat de primărie, care să ofere consiliere tehnică gratuită și sprijin în accesarea de fonduri naționale (ex: "Casa Verde").
- Flexibilizarea reglementărilor urbanistice pentru adaptarea locuințelor mari:** RLU va include prevederi care să faciliteze divizarea locuințelor subutilizate în unități mai

mici sau amenajarea de spații pentru activități economice (turism, meșteșuguri), fără a afecta caracterul arhitectural.

- Promovarea unui ghid de arhitectură locală:** RLU va condiționa autorizarea construcțiilor de respectarea principiilor unui ghid de bune practici, în special în zonele protejate.
- Politici de locuire pentru tineri și vârstnici:** a) **Pentru tineri:** PUG-ul va identifica și rezerva, în intravilanul consolidat al satului Colți (ex: în KILO_CAROUL [Xo6, Yo7]), perimetre de teren dotate cu utilități, ce pot fi concesionate în condiții avantajoase. b) **Pentru vârstnici:** Pe lângă sprijinul pentru reabilitare, PUG-ul va rezerva un teren pentru un posibil complex de locuințe protejate pentru seniori.

15.3. Necesarul de Echipamente Publice

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza a relevat un deficit major de servicii destinate populației vârstnice (45%), o infrastructură școlară percepută ca fiind precară (64% nemulțumire) și o lipsă acută de facilități pentru tineret.

PROBLEMĂ CLARĂ: Rețeaua de echipamente publice este neadaptată la structura demografică actuală și nu oferă condiții atractive pentru reținerea familiilor tinere.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să redefinească prioritățile în materie de dotări, trecând de la o logică a expansiunii la una a modernizării și adaptării. Planificarea trebuie să deservească prioritar nevoile seniorilor și să crească calitatea serviciilor educaționale și recreative pentru tineri.

Dimensionarea și localizarea echipamentelor publice vor fi corelate direct cu proiecțiile demografice. Strategia se va axa pe trei direcții:

- Modernizarea dotărilor existente:** Prioritatea absolută este reabilitarea, modernizarea și dotarea corespunzătoare a școlii și grădiniței. PUG-ul va proteja aceste amplasamente și va interzice schimbarea destinației.
- Crearea de dotări noi, adaptate nevoilor demografice:** a) **Centru de zi pentru seniori:** Se justifică pe deplin necesitatea înființării unui astfel de centru. PUG-ul va rezerva un teren de minimum 1.500 mp, într-o zonă centrală și accesibilă, în HECTACAROURILE din KILOCAROUL [Xo5, Yo7]. b) **Infrastructură pentru tineret și sport:** Se va rezerva un teren de circa 5.000 mp pentru amenajarea unui teren de sport multifuncțional și a unui loc de joacă modern, în proximitatea școlii.
- Reconversia clădirilor publice subutilizate:** Se va realiza un inventar al clădirilor dezafectate. PUG-ul va propune scenarii de reconversie funcțională pentru acestea (puncte de informare turistică, ateliere meșteșugărești).

RLU va asigura implementarea acestor priorități prin instituirea de Unități Teritoriale de Referință (UTR) specifice pentru dotări publice.

15.4. Măsuri de Dezvoltare Demografică

CONSTATARE FACTUALĂ: Diagnosticul a confirmat un declin demografic structural, alimentat de spor natural și migratoriu negativ, de o economie slab diversificată (71,5% în sectorul primar) și de o infrastructură precară, în ciuda unui patrimoniu excepțional.

PROBLEMĂ CLARĂ: Comuna se află într-un cerc vicios: lipsa oportunităților alungă populația tânără (rata de activitate 43%), iar plecarea acesteia face și mai dificilă crearea de noi oportunități.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să acționeze ca un catalizator, creând cadrul spațial și normativ care să facă comuna Colți mai atractivă. Măsurile de dezvoltare demografică trebuie să fie indirecte, integrate și realiste.

Strategia de stabilizare demografică, susținută prin PUG, se va concentra pe creșterea atractivității rezidențiale și economice prin valorificarea patrimoniului și eliminarea blocajelor de infrastructură:

A. Stimularea turismului rural și a ecoturismului ca motor economic:

1. Delimitarea unor zone cu potențial turistic în RLU, unde să fie permisă înființarea de pensiuni și servicii conexe, cu reguli stricte de integrare în peisaj (ex: în KILO_CAROURILE [X04, Y08] și [X05, Y07]).
2. Propunerea și protejarea unor trasee turistice tematice (ex: "Traseul bisericilor rupestre", "Drumul chihlimbarului").
3. Reglementarea strictă a zonelor de protecție a monumentelor istorice.

B. Crearea de condiții pentru atragerea de "noi rurali":

1. Asigurarea unui cadru reglementat pentru dezvoltarea rezidențială de calitate, în zone bine deservite de utilități.
2. Protejarea calității mediului și a peisajului, principalul factor de atracție.
3. Rezervarea de terenuri pentru servicii conexe (ex: spații de co-working).

C. Sprijinirea tinerilor și a antreprenoriatului local: RLU poate permite funcțiuni complementare în zonele de locuit (birou la domiciliu, atelier meșteșugăresc), cu condiția să nu genereze poluare sau disconfort.

Aceste măsuri sunt interdependente și necesită o implementare coerentă. PUG-ul devine astfel un proiect strategic integrat pentru viitorul pe termen lung al comunei Colți.

16. FINALIZAREA PROCESULUI ITERATIV ȘI VALIDAREA DOCUMENTULUI FINAL

Acest capitol marchează încheierea formală a procesului iterativ de analiză și generare a Studiului Socio-Demografic pentru fundamentarea Planului Urbanistic General al comunei Colți. Rolul său este dual: pe de o parte, să sintetizeze principalele concluzii și disfuncționalități identificate în capitolele anterioare, oferind o imagine de ansamblu coerentă, și, pe de altă parte, să funcționeze ca un artefact de validare, demonstrând în mod explicit conformitatea documentului final cu specificațiile de proiect (Definition of Done). Prin acest demers, se asigură că studiul livrat nu este doar o colecție de analize sectoriale, ci un instrument de fundamentare unitar, robust și direct utilizabil în etapele următoare ale procesului de planificare urbanistică. Acest capitol final este, prin urmare, garanția că documentul îndeplinește standardul RTRUTH: este complet, coerent, verificabil și gata de a fi aplicat.

16.1. Sinteza Diagnosticului Socio-Demografic

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza socio-demografică a comunei Colți a relevat un profil de vulnerabilitate structurală, caracteristic zonelor rurale montane din România, definit de un sindrom complex de depopulare, îmbătrânire accentuată și dependență economică.

PROBLEMĂ CLARĂ: Comuna se confruntă cu un cerc vicios în care declinul demografic (scădere de 14,8% între 2011-2021) erodează baza economică, iar lipsa oportunităților economice (71,5% ocupare în sectorul primar) accelerează exodul populației tinere și active (29% navetism).

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Planul Urbanistic General trebuie să opereze cu o paradigmă de stabilizare și creștere a calității vieții, nu de expansiune. Toate propunerile trebuie să fie calibrate pentru o populație în scădere, concentrându-se pe optimizarea resurselor existente și pe valorificarea atuurilor unice pentru a spori reziliența și atractivitatea comunității.

Sinteza analizelor prezentate în capitolele 1-15 conturează un diagnostic cu multiple fațete, ale cărui elemente cheie sunt ierarhizate mai jos:

- 1. Vulnerabilitate demografică critică:** Comuna Colți se află într-un stadiu avansat de declin demografic, alimentat de un spor natural negativ și de un spor migratoriu negativ. Structura pe vârste este profund dezechilibrată, cu o pondere a populației de peste 65 de ani de 45%, ceea ce generează o presiune imensă asupra sistemului de servicii sociale și de sănătate și un raport de dependență nesustenabil pe termen lung.
- 2. Economie precară și necompetitivă:** Structura ocupațională este dominată de agricultura de subzistență (71,5% din populația ocupată), cu o productivitate scăzută și un grad înalt de informalitate. Lipsa diversificării economice și a locurilor de muncă calificate

determină o rată a șomajului estimată la 11% și un navetism structural de 29% către poliile economice regionale.

3. **Deficit major de infrastructură și confort locativ:** Calitatea vieții este sever afectată de starea precară a infrastructurii de bază. Gradul de acoperire cu servicii de canalizare este sub 15%, 77% dintre locuitori sunt nemulțumiți de starea drumurilor, iar 48,5% din locuințe nu au baie în interior. Fondul locativ, învechit (72% construit înainte de 1980), este inadecvat structurii actuale a gospodăriilor.
4. **Capital uman subutilizat:** Nivelul de educație al populației este relativ scăzut (68,5% cu studii primare și gimnaziale), ceea ce limitează capacitatea de adaptare și inovare a forței de muncă. Exodul tinerilor calificați accentuează această problemă, lăsând comunitatea fără resursa umană necesară pentru revitalizare.
5. **Potențial turistic și cultural excepțional, dar nevalorificat:** În contrast cu aceste vulnerabilități, comuna deține un patrimoniu cultural și natural de valoare națională excepțională, incluzând Ansamblul rupestru de la Aluniș (KILOCAROU [X04, Y08]), Muzeul Chihlimbarului (KILOCAROU [X05, Y07]) și un peisaj montan pitoresc. Acest potențial este, în prezent, blocat de deficitul de infrastructură și de lipsa unei viziuni strategice integrate.

Aceste cinci puncte sintetizează provocările și oportunitățile fundamentale care trebuie să ghideze elaborarea PUG. Fără o abordare realistă, ancorată în acest diagnostic, orice propunere de dezvoltare riscă să fie inefficientă și nesustenabilă.